

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVIII

Birželis — June 13, 1973

Nr. 45

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

GRAIKIJA NEBE MONARCHIJA

Graikija yra viena iš seniausių Europos tautų ir valstybių. Apie senąją Graikiją helenologas prof. dr. A. Rukša taip būdingai atsiliepia: "Nors Graikija žemėlapyje neužima visai nežymią vietą, tačiau ji buvo Europos civilizacijos lopšys... Per patį 50 m. žydėjimo laikotarpį Atėnai davė pasauliui daugiau išmynių, negu visas pasaulis drauge per betkurį istorijos tūkstantmetį. Graikai pirmieji parodė pasauliui, kas yra tikroji laisvė ir tikroji civilizacija. Helenistinė kultūra, spinduliuojanti iki Kinijos, Indijos, Afrikos, romėnų tarpininkaujama, stipriauisiai paveikė V. Europos kultūrą". (Žr. "LE", VII tom., 414 pusl.).

Tačiau Graikija, kaip ir Lietuva, praeityje išgyveno ir labai sunkių laikotarpių. Apie 400 metų ji buvo Turkijos pavergta. Su didžiausiu išstovėjimu ji kovojo dėl laisvės ir 1832 m. atgavino savo valstybę. Nuo šios dienos ji beveik visą laiką buvo valdoma kaip monarchija, išskyrus 1924-1935 m. respublikinį laikotarpį. Ją valdė svetimo kraujo karaliai: Otonas -- bavaras, Jurgis I -- danas ir kt. Pastarasis Graikijos karalius, kuris faktiškai jau 6 metai nebevaldė, o gyveno tremtyje, Romoje, Konstantinas II šiomis dienomis Graikijos faktinio valdytojo Georgios Papadopoulos buvo nuvainikuotas.

Konstantinas II, karaliaus Povilo sūnus, po tėvo mirties, palyginti, dar jaunas, vos 24 m. amžiaus, 1964 m. paveldėjo Graikijos sostą. Jis žinoma, dėl per mažo valstybinio darbo patyrimo negalėjo ilgai išlaikyti. Patriotinė karininkų grupė, bijodama, kad jaunas karalius nenuvairuotų Graikijos į Maskvos rankas, 1967 m. balandžio mėn. įvykdė perversmą ir vertė karalių paklusti karinei diktatūrai. Karalius tų pačių metų gruodžio mėn. bandė suorganizuoti perversmą prieš diktatūrinę režimą, tačiau nenusisekė ir buvo priverstas pasislėpti iš Graikijos. Karinė valdžia, vadovaujama Georgios Papadopoulos, ilgą laiką toleravo dar monarchiją ir išlaikė Konstantiną II su šeima tremtyje, bet po nepavykusio š.m. gegužės mėn. įreivių šamokso nusprendė pakeisti Graikijos valdymo formą ir paskelbė respubliką.

Šis G. Papadopoulos žygis sušilaukė smarkaus pasipriešinimo ne tik iš karaliaus Konstantino II, buvusių žymių graikų politikų, bet ir smarkios kritikos iš demokratinės spaudos. Konstantinas II viešai paskelbė, kad jis kovos dėl Graikijos "laisvės ir demokratijos" atstatymo. Tačiau jis pamiršo, kad, jam valdant, per dvejus metus viešpatavo partijų rietenos dėl valdžios, vyriausybės nepastovumas (bent penkis kartus keitėsi vyriausybės) ir valstybinio saugumo netikrumas. Reikia suabejoti ir karaliaus nuosirdumui ar kartais po gražiomis "laisvės ir demokratijos" idėjomis nesišlepia asmeniniai išskaičiavimai: juk karalius iki jo atstatymo dienos gaudavo po 30,000 dol. algos iš vadinamųjų "diktatūrinių". O kiek dar gaudavo vi sa karaliaus šeima ir visa svaita! Milijonus turėjo uždirbti graikų darbininkai, kad išlaikytų tremtyje karalių ir jo šeimą!

Iš šalies žiūrintiems, ne tiek svarbu Graikijos valdymo forma, kiek valstybinis jos saugumas. Dabartinė Graikija yra užgulta net trijų komunistinių valstybių: Jugoslavijos, Albanijos ir Bulgarijos. Per Bulgariją kiekvieną naktį ir dieną gali laisvai žygiuoti Sovietų Rusijos tankai Graikijos link. Komunistinio pagrindinio veikla Graikijoje yra gana stipri. Taigi, komunistinis pavojus Graikijai tebėra gana didelis. Graikijai šiuo metu yra reikalinga tvirta ir pastovi valdžia. M. Sargenis

Brazilijos šv. Mykolo (lietuvių seselių pranciškiečių vadovaujamos) gimnazijos mokinių grupė, kurių pusė jau šoka Žilvytyje ar Nemune, laimėjo aukso medalių VIII-toje Sao Paulo miesto mokyklų olimpiados uždaryme, tautinių šokių varžybose. Grupei vadovauja mokytoja Regina Bagdžitė. A. Saulaičio nuotrauka

NIXONO ATEITIS

'Germanų' sargybą pakeitus 'skotais'

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Watergate skandalo slegiamas prezidentas Nixonas savo vyr. patairėju vidaus politikos reikaluose paskyrė buvusį Gynybos Sekretorių ir ilgametį kongreso narį, Melvin Laird. Kartu laikinai einas jo štabo viršininko pareigas gen. Alexander M. High Jr. pasitrauks iš kariuomenės ir liks tose pareigose nuolat. Abu tie gerbiami vyrai pakeis 'germanais' pravaržiuojamus pasitraukusius John D. Ehrlichman ir H.R. Halde- man. Jei paskutiniai laikytini 'vokiečiais', naujieji Nixono bendradarbiai galėtų būti vadinami 'skotais'. Reikia tikėtis, kad jie Baltųjų Rūmų politikai padiktuos daugiau 'anglišką' stilių, daugiau komplikuoatą ir mažiau bent iš pažiūros, brutalų, "gestapišką".

Faktas, kad Laird ir Haigh sutiko eiti tas pareigas veikia raminančiai. Abiems naujų pareigų nereikėjo. Laird, kaip politikas, buvo sudaręs gerą vardą ir jam buvo, gali sakyti, atvira kiekviena vieta, jei ne valstybės aparate, tai bent privačiame sektoriuje. Haigh, atrodo, galėjo padaryti brilantinę karjerą kariuomenėje. Jei jie vis dėlto sutiko susieti savo asmeninį likimą su Nixono, jie greičiausiai laiko Nixono režimą dar nebaigtu.

Likimo ironija parodė, kad tuo metu, kada Nixonas pasidarė daugiausiai pažeidžiamas, palyginti mažai kas nori jo pašalinimo. Demokratai partija užėmė itin atsargias pozicijas. Nedėl simpatijų Nixonui, bet dėl praktiškų sumetimų. Jei Nixonas pasitrauktų, jo vieton atsistotų Agnew, kurio režimas su tam tikra laimės doze, galėtų užtikrinti respublikonų laimėjimą. Taktiškais sumetimais demokratams apsimokėtų leisti pabaigti valdyti lengvai pažeidžiamam Nixonui. Be to, Nixono užsienio politika buvo

sekminga, jos niekas nekritikuoja, todėl neleisti jam baigti padėti pagaminti 'taikos kartai', būtų stačiai kraštui kenksminga.

Panašios nuotaikos yra ir užsienyje. "Mes spėjame, kad visų pakraipų pasaulio vadai -- rašo The Wall Street Journal -- jausdami vyrių susitarimų galimybę yra nemalonai paliešti Nixono nesėkmės namuose. Ponai Bražnevas, Brandtas, Chou, Tanaka ir Pompidou jaučia si esą paliešti Watergate. Jie rodo nemažą solidarumą Nixonui. "Faktinai, toliau rašo tas pa- prastai gerai informuotas laikraštis, Nixonas ir Pompidou Rykjavike (Islandijoje) padarė daugiau amerikiečių - prancūzų santykiuose pažangos, negu iš laikraščių pranešimų atrodo. Tiesąsitarimai plačiau atidare duris vakarų valstybių galvų konferencijai ir susitarimams negu jos buvo atdaros anksčiau. Kad būtų sėkmingas ateinančio rudens preky-

bos derybose, prezidentas prašo labai plačių igaliojimų, kongresas, kuris visados buvopavydus prezidento galiai, Watergate skandalo itakoje, tą galią labai norėtų sumažinti. Todėl suteikimas specialių teisių būtų prieštaravimas jo siekimams, tačiau tie igaliojimai prezidentui, vis tiek kas jis būtų, yra labai reikalingi derybose. Už tat tos teisės gali būti jam duotos.

Visa tai tačiau neduoda tiesiogio atsakymo, ar iš tikro Nixonas ir toliau galės likti prezidentu. Kai kas teigia, kad Nixonas geriau padarytų viešai ir atvirai pasakydamas dėl Watergate aferos ir savo dalytavimo joje. Iš kitos pusės, jei jis iš tikro joje dalyvavo daugiau negu iki šiol sakė, dabartinė tylijo taktika gal buvo gera. Faktinai ta afera, jei padarė kokių nuostolių, tai tik jam pačiam ir jo artimiausiai aplinkai. Kongresas, spauda ir paskiro žmogaus teisės iš jos tik laimėjo. O jei taip, kodėl prezidentui neleisti užbaigti savo termino?

Antisovietiniai jausmai Lietuvoje tebėra stiprūs

"Lietuvos katalikai privertė sovietus juos toleruoti" -- tvirtina Michael Parks Baltimorės dienraštyje "Sun" š.m. gegužės 17 d. Parks, dienraščio Maskvos biuro korespondentas, gegužės mėn. lankėsi Pabaltijyje ir paskelbė seriją idomių straipsnių. Pasak jo, Bažnyčia ir sovietų valdžia tebėra "priešai", bet jis susidarė išpūdi, kad "vėl klestinti" Lietuvos katalikija priverstusi sovietų pareigūnus "sudaryti paliaubas" su religija. Parks mini šiuos "susitaikymo žesutus" bažnyčios atžvilgiu: leidimus maldininkų kelionėms, mažo tiražo šventraščio ir maldaknygių spausdinimui, valstybės paramą kelioms senoms bažnyčioms atstatyti ir "pažadus" peržiūrėti svarbiuosius katalikų skundus, įskaitant dviejų vyskupų ištrėmimą ir kasmet išven- tinamų kunigų skaičiaus apribojimą. Savo ruožtu, katalikų vadai skatinę tikinčiuosius "nepastatyti vyriausybės įnemalonią padėti nereikalingomis peticijomis bei demonstracijomis".

Po šio "neviešo susitarimo" tarp sovietų pareigūnų ir lietuvių katalikų, pastarieji susiaurinę savo bendradarbiavimą su sovietiniu "žmogaus teisių" sąjūdžiu.

Kokios šių komunistinių nuolaidų priežastys? Parks cituoja "vieną jaunų pasauliečių, pastarųjų poros metų bėgyje iškilusių lietuvių katalikų vadovybę": "Jie susirėmė su mumis tiesioginėje akystatoje ir jiepralaimėjo". Kitas vadovaujantis asmuo, "politinių mokslų specialistas dalyvavęs pagrindinės 'Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos' sudaryme", taip kalbėjęs: "Puldama Bažnyčią, vyriausybė nenuslopino nacionalizmo, kaip jos tikėtasi, bet paska-

tino jo augimą. Jei Maskva spaus mus religijos atžvilgiu, ji pastatys pavojun savo politinę kontrolę, kokia ji bebūtų". Komunistinę nuomonę Parksui pareiškė "Chadzevičius, Komjau- nimo Tiesos redaktorius": "Krikščionybė išbluks. Mūsų nuomone, metodiška ateistinė kampanija jau nebereikalinga. Kova prieš Bažnyčią tiktai padėjo mūsų priešams, įkaitindama katalikų jausmus ir suteikdama Bažnyčiai daugiau prestižo". Katalikų vadovybė Lietuvoje pastarųjų trijų metų bėgyje perėmė pasauliečiai: "Jie platino peticijas, or ganizavo demonstracijas ir derėjosi dėl kompromisų su sovietų pareigūnais". Jie taip pat suorganizavę privačią religinių ir teologinių studijų programą ir išvertę lietuvių kalbą eilę liberalių katalikų intelektualų raštų.

Kituose straipsniuose, "Baltų tautos priešinasi kultūriniam užtemimui" ir "Baltiečiai šoka su skirtinga muzika" Parks pabrėžia, kad "antisovietiniai tautiniai jausmai" Pabaltijyje "tebėra stiprūs ir yra viešai išreiškiami". Net ir vietiniai komunistų vadai "astriai priešinasi (Maskvos) spaudimui, siekiančiam kultūrinio suludavimo". Lietuvos Kultūros Ministerijos pareigūnas pareiškė: "Mano problema yra, kad aš pilnai tikau į sovietų valdžią, bet ne į rusų kultūros (brukimą) visiems. Man sunku įtikinti kitus priimt tą naują sovietų kultūrą, man pačiam jos nepriimant. Tai prieštaravimas, kurio neišsprendžia visas tas mark sistinis - leninistinis tuščiažodžiavimas iš Maskvos".

(ELTA)

Grupė Los Angeles skaučių suvadovės, L. Vilimiene prie tautodailės stalo, viename parengime, paguojančiam saviesiems ir svetimiesiems lietuvių tautinį meną. J. Carlos nuotrauka

• Lietuvių Tautinių Namų Chicagoje direktorių susirinkimo išrinktieji valdybos nariai pasiskirstė pareigomis bei darbo sritimis. Valdybos pirmininku naujai kadencijai perrinktas ligisilinis pirmininkas Jonas Jurkūnas, vicepirmininkais: Cezaris Modestavičius ir Albertas Vengris, išdininku -- Juozas Andrašius, sekretoriumi -- Mečys Valiukėnas, vald. nariu kult. reikalams -- Zita Kevalaitė-Visockienė, LTN pastogės šeimininku -- Bronius Kasakaitis (tel. 778-9878 arba 778-7707) pastogės ir jos įrengimų techniniu prižiūrėtoju -- Mikas Rėklaitis. Artimiausiu metu atskirų sričių vadovai paruošia ir pateikia valdybai jų darbų šėmą, tikslu sudaryti bendrą LTN šių metų ir tolesnės ateities namų naudojimo bei jų praplėtimo programą.

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

LIETUVAITĖ - GROŽIO KARALAITĖ

VIRGINIJA RADINAITE laimėjusi grožio karalaitės titulą.

Per visus Sydnėjaus sekmadieninius laikraščius nuskambėjo lietuviams maloni žinia, pavairinta didelėmis ir gražiomis nuotraukomis, pranešanti, kad lietuvaitė Virginija Radinaite (Radinas) tapo išrinkta 1973-ųjų metų "Miss Roselands". Kaip ir Amerikoje, taip dabar ir Australijoje, ypatingai didžiajame Sydnėjaus mieste, yra pristatyta įvairiuose priemonėse milžiniškų apsipirkimo centrų, apimančių didžiulius žemės plotus ir turinčių visko ko tik pirkėjui yra reikalinga. "Roseland" apsi-pirkimo centras, neskaityti, kad yra vienas iš didžiausių, pasižymi be prekybos ir savo meninių bei kultūrinių dalykų propagavimu ir rėmimu. Čia yra ruošiami koncertai, parodos, rododos pačios naujausios pasaulinės mados ir kt. Kiekvienais metais čia daroma ir gražiausias merginų rinkimai, kuriose dalyvauja vienos iš rinkinių Sydnėjaus merginų, kai šis gražuolės titulas Sydnėje turi labai svarbų vardą. Šiais metais šiame gražuolių konkurse, be Sydnėjaus gražuolių, dalyvavo ir merginos iš įvairių didesnių provincijos miestų. Šis konkursas tęsėsi ilgesnį laiką ir pagaliau buvo atrinkta 13-ka finalisčių. Stebinti tikstantiniam žiūrovų skaičiui, teisėjų sprendimu, "Miss Roseland" buvo išrinkta mūsų gražuolė Virginija, kurios ilgas blondinius plaukus papuošė laimėta gražuolės karūna.

Virginija Radinaite lietuviškam Sydnėjaus gyvenimui nėra svetima. Jinai lankė Bankstowno savaitgalinę lietuvišką mokyklą, vėliau įsijungdama į mūšy tautinių šokių grupę su kuria daly-

vavo lietuviškuose scenos pastatymuose. Be tautinių šokių ji buvo aktyvi mūšy skautė, Baigusi gimnaziją, ji įstojo į Sydnėjaus Technikos Koledžą, kur studijavo naujų drabužių modelių kūrimą ir mokyklinį dėstymą. Baigusi ji gavo šiose specialybėse diplomus.

Be savo nuolatinio mokymosi ji pradėjo laisvalaikio dirbti ir kaip modelis, modeliuodama įvairius moteriškus drabužius. Čia ji rado didžiulį pasisekimą. Jos nuotraukos puošia Japonijos madų žurnalus, neatsilikant ir daugelyje vietinių ir kitų žurnalų, kai paskutiniųjų Kalėdų atostogų metu, ji buvo pakviesta Pan-American lėktuvų bendrovės būti skraidančia madų modeliste, ką ji su dideliu pasisekimu atliko, tuo pačiu pamatydama ir pasaulio. Pereitais metais ji laimėjo didžiausio Sydnėje Randwick arklių lenktynių pavasario karnivalo grožio karalienės titulą ir be daugelio dovanų 6-šį mėnesių apmokamą kelionę į Europą, ko dar ir dabar, dėl laiko stokos, neišnaudojo. Visuose didžiuosiuose grožio konkursuose ir kituose pasirodymuose, Virginija dėvi savo pačios sukurtus drabužius, kas randa taip pat labai didelį pasisekimą. Laimėdama "Miss Roseland" gražuolės titulą, Virginija gavo visą apmokėtą kelionę į Kanadą, \$500, 00 kelionės išlaidoms padengti ir \$300,00 vertės rūbų.

Virginija, nors ir labai užimta, tačiau su savo tėveliais dažnai dalyvauja lietuviškuose rengimuose, labai gerai kalba lietuviškai, nepakeitusi nei vardo nei pavardės nesigėdina būti lietuvi ir savo nemėgstamiausiais dalykais laiko svaiginamus gėrimus ir rūkymą. Tikėkimės, kad Kanados viešingumai mums nepagrobs mūsų gražuolės ir ji turės galimybių dar aukščiau kilti savojoje pasirinktoje sunkioje karjeroje.

Atrodo, kad Adelaidės jaunimas visoje Australijoje yra vienas iš veikiausių. Sukūrę stiprią Pasaulio Lietuvių Sąjungos grupę, jie Velykų švenčių metu sukvietė jaunimo subuvimą, kuriame svečių dalyvavo ir iš Sydnėjaus bei Melbourne, Velykų sekmadienį p. Mockūnų sodyboje jie surengė B-B-Q - Iešmių, kurioje dalyvavo labai daug jaunimo, turėdami puikų susipažinimo pobūdį. Sekančią dieną bu-

vo pirmą kartą lietuvių tarpe vykdomas "Car Rally", lietuviškai tai būtų automobilių orientacinis važiavimas - varžybos, kurias paruošė Rita Bielskytė. Gana sunki ir, išvermės reikalaujanti kelionė per kalnus ir klonius, baigėsi Algio Karazijos ir Vlado Rozentalis (Melbournas ir Adelaidė) laimėjimu, surinkus lygiai taškų. Trečią vietą laimėjo Antanas Paškevičius (Melb.) Varžybos buvo baigtos linksmoje dešrelė ir kopštų vakarienėje, be dalyvių esant ir kitiems svečiams. Trečios dienos vakare buvo jaunimas susirinkęs į puikų restoraną linksmesnėje ir iškilmingesnėje nuotaikoje praleisti vakarą.

Pirmasis toks jaunimo susipažinimo pobūvis pasisekė labai gerai, tik ateityje jaunimui, be vienos pramoginės programos, reikėtų gal įtraukti ir ką nors rimtesnio, lietuviškesnio, nes po smagaus susipažinimo, gražios draugystės ir lietuviško vežimo ratai turėtų važiuoti lengviau.

Sydnėjaus Sporto Klubas "Kovo" krepšinio rinkinių žaidėjai tapo išrinkti į šios valstijos savo grupių krepšinio rinkines, tai būtent: Audronė Kasperaitytė -- iki 16-ikos metų, Rita Kasperaitytė -- iki 18-ikos metų, Gedas Eidintas į visų vidurinių mokyklų rinktinę ir Irena Kaciūšytė į Sydnėjaus moterų rinktinę. Dalis iš šių rinkinių dalyvauja Australijos pirmenybėse ir vėliau važiuos gastrolėms į N. Zelandiją. "Kovo" valdyba, pagerbdama šiuos žaidėjus, surengė įdomų vakarą -- kaulės kepimą, vėliau pravedant įvairius piniginius žaidimus, atnešusius nemažai ir pelno ir tuo pačiu paremiant šių rinkinių žaidėjus.

Australijos lietuviai vis daugiau ir daugiau pasileidžia į pasaulines, didesnes ar mažesnes, keliones. Neseniai į Ameriką, vėliau Europą, Izraelį ir Azijos kraštus aplankyti, išvažiavo sydnėjiškiai skautų šulai Leonida ir Bronius Žaliai, Kelionėje jie bus virš trijų mėnesių. Greitu laiku išvažiavo į ilgesnį kelionę pro Lietuvą, Europą, Ameriką ir kt. didelis jaunimo ir sportininkų rėmėjas ir bičiulis Gedas Antanėlis, turintis Amerikoje turtingus savo gimines. Taip pat giminii aplankyti išvažiavo p. Baltramiejūnienė, kurios vyras, buvęs agronomas, prieš kelis metus mirė Sydnėje. Be vyresniųjų Australijos lietuvių, kurie savo keliones vykdo patogesniu ir ištaikingesniu priemonėm, jaunimas taip pat daug keliauja ir tai studentišku, jaunatvišku pasivažinėjimo būdu, kas ypatin gaili čia, yra labai populiari ir skaitoma šių laikų "In".

Tolimajame Perth'o mieste, naujai išrinktoji Apylinkės V-ba vadovaujama pirmininko A. Miliausko Velykų švenčių proga su būrė daugumą vietinių lietuvių prie bendro velykinio stalo. Kun. L. Kemešui palaiminus bendrus valgius, pirmininkui pasveikinus visus lietuvius, prasidėjo vakarėlis, po kurių visi vaikai buvo apdovanoti margučiais, už ką vėliau jaunieji tautinių šokių šokėjai pašoko, L. Geležytė ir jos sesuo Adrienė pašoko baletu ir išraiškos meno šokius, kai A. Pasčekaitė ir V. Bernotas paskaitė poezijos ir fejletoninius dalykus. V. Miliauskienei valgius, V. Miliauskienei vadovaujanti jaunulė turėjo įdomių margučių ridenimą. Visas šis velykinis subuvimas praėjo labai jaukioje ir gražioje nuotaikoje.

Newcastle Diskusijų Klubas savo paskutiniame susirinkime

SUKŪRĖ LIETUVIŠKĄ ŠEIMĄ

Audronė ir Rimgaudas Gulbinai.

A. Plenio nuotrauka

Gegužės 12 d. Chicagoje, šv. Ritos bažnyčioje Tėvas J. Raibužis SJ sutuokė Audronę Eleną Matutytę su Rimgaudu Gulbinu. Santuokos aktą stebėjo gausus skaičius jaunųjų giminių ir bičiulių, kolegų. Jaunųjų palydą sudarė jų mokslo kolegų ir giminaičių pulkas: Ramunė Matutytė, Alvyda Guobytė, Marian Hendowski, Viligailė Lauraitytė, Nijolė Janušaitė ir Rita Valkiūnienė Eugenijus Kniukšta, Algis Garlauskas, Mindaugas Budrys, Romas Sakalas, Algis Mockaitis ir Viktoras Stankevičius. Santuoką palaiminęs, Tėvas J. Raibužis šiltu žodžiu kreipėsi į jaunavedžius, nusakydamas šeimos ir išskirtinai lietuvių šeimoms prasmę ir uždavinius. Santuokos iškilmingumą turtino dainininkės Natalijos Aukštuolienės bažnyčios erdvėje banguojančios

turėjo dr. G. Kišono paskaitą, tema "Automobilis ir mes". Placiai išnagrinėjęs visas gerąsias ir blogąsias automobilio savybes, dr. Kišonas padarė išvadą, kad automobilis, originaliai prisiidėjęs prie žmogaus gerbdvio pakėlimo, neradus priemonių pašalinti susijusių su automobiliais negerovių, galės ateityje ne tik tą atnešti gerbdvi, bet ir patį žmogų sunaikinti. Paskaita susilaukė gyvų diskusijų ir atrodo, kad gerosios automobilio savybės dar ilgai nulems atnešamas blogąsias.

Motinos dienos išvakarėse Sydnėjaus lietuviai gana gausiai buvo susirinkę į turimas savąsias kapines, kuriose jau nemažas lietuvių skaičius rado sau amžiną poilsį. Bendrai apvarkius savo artimųjų kapus, klebono kun. P. Butkaus buvo pravesta bendros maldos už mirusius motinas ir savo artimuosius, gražiai palydint religinėmis giesmėmis.

listeris J. Valkiūnas. Vakaro vadovas perskaitė jaunųjų giminių iš ok. Lietuvos telegramomis ir laiškais gautuosius sveikinius. Baigiant vakarienę jaunųjų valsu prasidėjo šokiai ir grupinės dainos, o pabaigoje ir bendros, jauniosios su Mamyte išsiskyrimo, dainos...

Džiugu minėti, kad abu jaunieji gabūs moksle, darbe ir aktyvūs visuomeniniame lietuvių gyvenime. Abu veiklūs neolituantai. Audronė dažna parengimų programų dalyvė ar pranešėja. Ji studijuoja Illinois Universitete pedagogiką ir kaip iškili studentė linkniuojama pirmaujančių studentų sąrašuose (dean list). Rimgaudas, baigęs ekonominius-politinius mokslus Baldwin Wallace College, Clevelande, atlikęs Dėdei Samui karinę prievolę, nūn dirba Mason Dixon Co., Chicagoje.

M. Valiukėnas

CORRUGATED BOXES

ST. REGIS PAPER CO.
4600 BROOKPARK RD.
216-351-7500
CLEVELAND, OHIO

Immediate openings on 2d shift for experienced PRINTER SLOTTING OPERATORS, PRINTER SLOTTING HELPERS. Good hourly rate plus bonus and paid company benefits!

An equal opportunity employer M-F. (45-47)

PRESS OPERATORS

Experienced only. Job shop. H. & P. DIE & STAMPING CO.
4650 Tiedeman Rd.
Cleveland, Ohio (45-47)

MATERIAL HANDLERS

FOR FABRICATION AND ASSEMBLY WORK. STEADY WORK FOR QUALIFIED HELP DAYS AND FRINGS. APPLY TO MR. KETZ TECHNOLAB INC.
9911 ELK AVE.
CLEVELAND, OHIO 44108 (45-47)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED BRIDGEPORT OPERATOR SHAPER HAND SURFACE GRINDER HAND Must have job shop experience. Be able to set up work from blue prints and close tolerance. DAY WORK Air conditioned, all benefits. Including profit sharing. 38 hour week. JACK HAINES CO.
2761 STAIR DETROIT, MICH. (44-51)

PASITEIRAUKITE PAS MUS JEI GALVOJATE PIRKTI NAMĄ!

- Low Rates
- Minimum Expenses
- We pay 3 1/4 % on escrow accounts

6%- 2yr. certificates (Min. \$5,000)
5 3/4 %- 1-yr. certificates (Min. \$1,000)
NUOŠIMČIAI IŠMOKAMI KAS MĖNESI

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Coen Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS
P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

BOLŠEVIKINĖ "ČISTKA" DAR BE SUŠAUDYMŲ

Bolševikai periodiškai "pravaldo" savo eiles. Šie "pravalmos" pasauliui žinomi rusiško įvardinimo terminu: "čistka". Pats žodis implikuoja, kad valomasi nuo purvo. Reiškia, tas, kuris nušalintas iš kompartijos eilių, yra purvas, netikėtas elementas. Todėl Stalino laikais tokį likvidavo, šaudė, trėmė į naikinimo stovyklas.

Šiais laikais "čistka" pavadinta "partibietų perregistravimu". Apie 1933-34 metų "čistkas" oficiali bolševikų spauda kalba, kaip apie "partijos valymą". 1935 metais "čistka" jau "narių patikrinimas", 1936 metais "čistka" jau "partinių dokumėntų keitimas".

Tačiau "čistka" yra "čistka", kraujas sruve. Čiurkšlėmis ir istorijon įėjo tarpusavio bolševikinio teroro vaizdai...

Dabar, 1972-73 metais bolševikai eilinę partinę "čistką" pristatė po tiršta kosmetika. Tai "partinių bilietų pakeitimas". Bet reikia žinoti, kad nevisi partijos nariai paliks ir toliau partijos eilėse. Dalis narių partinių bilietų negaus ir šie, bilietų negavusieji, bus išmesti iš partijos. Jie praras režiminio elito privilegijas. Tad, iš esmės, ir šis "partinių bilietų patikrinimas" yra eilinė bolševikinė, savitarpinė "čistka", kuri vyksta, kol kas, be pasauliui girdimų egzekucijų salvių.

Vilniškis kompartijos kronikininkas R. Šarmaitis, žinomas kaip istorinių faktų klastotojas, režimui nenaudingų reiškių kosmetikas. Agitaciniame leidinyje "Laiukas ir įvykiai" Šarmaitis stengiasi užmaskuoti dabartinę "čistką" po išviršiniai "moksliško" temos traktavimo šydu. "Partinis bilietas -- reikšmingiausias dokumentas", sako Šarmaitis. Kiekvienas bolševikas sutinka su tuo banaliu tvirtinimu, bet kaip jaučiasi tas, kuris liko be bilieto?

Konstantinas Surblis, jaunas partinio archyvo pareigūnas, Šarmaičio "tezei" paskyrė net ilgą rašinį. Iš jo teiginių aiškėja, kad "buržuazijos viešpatavimo laikais" pagrindinė kompartija beturėjo tik tiktai kelių šimtų narių būrėlį. Kaip žinia, 85% narių buvo kitataučiai. Kompartija pradėjo apaugti karjeristais nuo 1940 metų. Buvo priima-

mi nauji nariai ir peržirimi senipogrindininkai, kurių tarpe reikėjo atskirti ir nubausti visokių "trockistus" ir "sklokininkus". Prieš pat nacių okupaciją Lietuvos teritorijoje buvo 4739 kompartiečiai. Ši masė, daugiau kaip perpus nelietuviška, driso kalbėti visos tautos ir "darbo liaudies" vardu. Karui prasidėjus į Sovietiją suskubo išbėgti 2480 bolševikų. Iš likusiųjų per hitlerininkų periodą žuvo 371 bolševikas. Sugrįžę bolševikai atrado apie 2000 įpogrindžių išiknusių savo narių į juos žiūrėjo sunepasitikėjimu. Nevisi jie atgavo savo partibilietus.

Idomu, kad bolševikams ok. Lietuvoje įsitvirtinant, vėl atsirado stambokas skaičius karjeristų, norinčių patekti į kompartiją ir susisukti patogias gūžtas. Buvo kompartinio aktyvo stoka -- ir visus priiminėjo. Tik 48 asmenys neatitiko reikalavimų. Jų nepriėmė.

Lietuviška kompartija nuo 1940 metų išliejo į bendrąją kompartiją, todėl nėra davinų patirti, kiek partijos narių veikia ok. Lietuvos teritorijoje? Bendras kompartijos narių skaičius Sovietų Sąjungos ribose prieš penkolicą metų buvo: -- šeši milijonai septyni šimtai tūkstančių ir kompartijos kandidatų buvo pusė milijono.

1972 metais partija pasiekė penkolicą milijonų narių. Kas vienuoliktas sovietinis pilietis dabar yra arba partijos narys, arba kandidatas. Tad dešimtprocentinis partinis branduolys kietos diktatūros būdu valdo valstybę. Dešimtadalys valdo kitus devynius dešimtadalius! Tai sunkiai suvokiama laisvam demokratiniam pasauliui.

Šis komunistinis dešimtadalys yra labai aktyvi teroro, savitarpinio šnipinėjimo, įvairių darbų skatinimo machinacijų grupė. Nenuostabu, kad iš to būrio daug kas pavargsta, pasikeičia, pasidaro nebeaktyvus.

1971 m. kovo 30 d. per XXIV partijos suvažiavimą L. Brežnevas pareikalavo praversti "čistką". Tas "prasivalymas" dabar vyksta.

Lietuviški bolševikai aktyviai valosi savybėje. Šarmaičiai ir surbliai pa-

ALTS-gos seimo įvykusio gegužės 26-27 d. darbo prezidiumas. Iš kairės: A. Musteikis, J. Gumbelevičius, dr. V. Dargis, inž. E. Bartkus, B. Dūda, A. Juodvalkis, dr. P. Švarcas ir pranešimus daro s-gos išd. S. Virpša ir s-gos pirr. T. Blinstrubas.

ĮVYKIAI IR VAIZDAI ALT S-gos SEIME (3)

Pirmąją seimo dieną, gegužės 26, tęsiant darbotvarkę, buvo išklaustas Sąjungos atstovės Balfės Emilijos Čekienės pranešimas apie Balfės nesutarimus ir nenormalią padėtį. Jei šie reikalai

ANTANAS MUSTEIKIS

kad mūsų jaunimas iš mažens rastų sau tinkamus savo amžiui patrauklius straipsnius, daugiau nuotraukų, janatviškų juokų ir kt. Apskritai imant, il-

ALTS-gos Seime Detroito prie registracijos stalo. Iš kairės: A. Musteikis, V. Šarka, M. Sims ir Sąjungos garbės narys A. S. Trečiokas, J. Gaižučio nuotrauka

artimoje ateity nesutvarkys, galės turėti liūdny pasėkų Balfės rinkliavoms.

Po jos spaudos reikalais pranešimus padarė Vilties draugijos pirmininkas Aleksas Laikūnas (jo pranešimas buvo atspausdintas Dirvoje Nr. 44) ir Naujosios Vilties redaktorius dr. J. Balyas. Pastarasis kalbėjo apie du kart metuose išeinantį žurnalą Naujoji Viltis, kur sukaupiami svarbesni straipsniai, kad išliktų ateičiai. Todėl Naujosios Vilties leidimas yra svarbus ne tik pačiai Sąjungai, bet ir visai lietuviškai visuomenei, nes N. Viltyje duodama naujų minčių, naujų idėjų ir kai kurių autorių iškreiptos mintys atitaisomos ir tuo būdu visuomenė apsaugoma nuo nepamatuojų šmeižtų ir kaltinimų...

Inž. J. Jurkūnas, po abiejų prelegentų pranešimų pasidžiaugė spaudos kultūra, jos kokybe ir svarba lietuviybei, padėkodamas Dirvos ir Naujosios Vilties redaktoriams, jų bendradarbiams ir dirbantiems prie šių leidinių išleidimo tarnautojams, kurie su dideliu pasiaukojimu dirba svarbų spaudos darbu.

Diskusijos dėl spaudos buvo gyvos, teigiamos ir naudingos. Pageidautina

tikina, kad "čistka" esąs eilinis bolševikinės rutinos reiškinys.

gų straipsnių daug kas nemėgsta, ypač jei juose yra daug "vandenilio".

Su spaudos problemomis buvo užbaigti pirmosios dienos seimo posėdžiai ir vakare įvyko koncertas ir banketas.

Apie 8 val. vakaro pradėjo rodytis nauji vaizdai -- ponios pasipuošios, lydimos savųjų globėjų rinkosi puosnion salėn, kurioje, be 18 apvalių stalų, buvo ištiestas vadinamas garbės svečių stalas, talpinąs 18 asmenų. Prie šio stalo matėme senosios ir naujosios S-gos vadovybės narius, banketo žvaigždę -- operos solistę Romą Mastienę su jai talkininkavusiu muz. M. Motekaičiu ir kitais.

Prieš pat koncertą Seimo rengimo komiteto pirm. J. Švoba pakvietė komiteto vicepirm. J. Gaižutį būti banketo šeimininku. Jis humoristinė forma palinksmina banketo dalyvius, atpalaiduodamas įtemptus nuo darbo nervus. Po linksmojo žodžio, pakvietė operos solistę, mielą viešnią iš Chicagos, poniją Romą Mastienę gražiai dainai.

Koncerto programa buvo pradėta daina "Sveikiname svečiams, muz. Meyerbeer. Gražiu išpildymu puikiai nuteikė banketo dalyvius. Toliau sekė -- Na tai kas? -- muz. Kavecko; Gėlių arija iš operos Faustas, muz. Gounod. Antroje

dalyje solistė žavėjo muz. Tallat-Kelpšos daina -- Mano sieloj šian dien šventė. Ypač miela buvo "Tėviškės daina" muz. Dostal, su ta daina visi nuklydome į brangią tėviškę Lietuvą ir po jos laukus pavaišėčiojom. Toliau -- arija iš operos "Sevilijos kirpėjas" muz. Rossini. Banketo dalyviai triukšmingu plojimu išprašė iš viešnios dar porą pasirodymų. Buvo padainuota Serenada Toselli ir pa baigai iš operos Carmen -- Bizet- Habanera kurią sol. Mastienė dainavo paskutinėje lietuvių rengtoje Chicagoje operoje.

200 asmenų gausus ir ilgas plojimas išreiškė viešniai padėką už jos dainas ir žygį į Detroitą. Po to, Rasa Baužaitė įteikė rožių puokštę, kurią parūpino rengimo komiteto narė Dalia Gilvydienė ir kurios rūpesčiu buvo papuošti ir visi banketo stalai.

Koncertinei daliai akompanavo svečias -- muzikas iš Chicagos M. Motekaitis.

Nors salė nepritaikyta koncertams, tačiau solistė p. R. Mastienė salistė p. R. Mastienė sa-

(Nukelta į 4 psl.)

ALTS-gos seime Detroito. Prieky iš kairės: Trečiokas, Čekai ir Kiaunė, J. Gaižučio nuotrauka

Grupė asmenų ALTS-gos seime klausosi pranešimų. Prieky iš kairės: Dūda, Laikūnas, Jurkūnas, Bartkus, Cibas, J. Gaižučio nuotrauka

PARAMA MŪSŲ SPAUSTUVEI ATNAUJINTI

Be jau gautų 3616.00 dol. spaustuvei atnaujinti, atsiuntė paramą:

• John Kancevičius, iš Lawrence, Mass., nuoširdus Dirvos rėmėjas, ne kartą parėmęs laikraštį sunkiomis dienomis šimtu ar kitu, dabar iš spaudos patyręs, kad Dirvai reikalinga atnaujinti renkamąsias mašinas, atsiuntė šimtą dolerių su trumpu laiškeliu: "Dirva, tau \$100.00 spaustuvės reikalui".

• K. Nausėdas, gyv. Caracas, Venesueloje, atsiuntė savo įnašų Vilties draugijoje padidinimui 25 dol. kad palengvinus naujų mašinų įsigijimui. Jis rašo: "Paanalizavęs jūsų balansą matau, jei visi nariai papildytų savo įnašus, jūs lengviau galėtumėte dirbti. Jau esu anksčiau rašęs, kad turite "maldauti", mes gi turime jus išklausti, nes toji mūsų pareiga nėra didelė. Mūsų prestižas reikalauja ir įpareigoja "gyvybę rodyti" kol tik galime. Kai jūs būsite kiek ekonomiškai stipresni, turėsite daugiau respekto ir kitų, ne mūsų, nes neretai "meilė" vertinama ir doleriais".

• Prof. St. Dirmantas, gyv. Chicagoj, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo 5 dol. spaustuvės mašinų atnaujinimui.

• J. Povilaitienė, iš Omahas, spaustuvės atnaujinimui atsiuntė 5 dol.

• ALT S-gos Worcester skyriaus penki nariai per P. Babicką atsiuntė 50 dol. Po 10 dol. aukojo: Alfonsas Kausevičius, Juozas Matulevičius, Stepas Šiurkus, Jonas Vidūnas ir Povilas Babickas.

Viso iki šiai dienai spaustuvei atnaujinimo fondan gauta 3801.00 dol.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Hamiltono "Aidas" Baltimorėje

Hamiltono mergaičių choras "Aidas", vadovaujamas Vaclovo Verikailio, gegužės 12 d. koncerte Baltimorėje nuaidėjo įspūdingai.

Per pastaruosius du metus jau trečią kartą vietos Taut. S-gos skyrius savo kultūrinių renginių programoms atlikti pasikvietė kanadiečius. 1971 m. rudenį čia dainavo jaunas solistas Jonas Vaškevičius iš Toronto, pernai sėkmingai koncertavo Montrealio "Aušros Vartų" parapijos vyrų oktetas su soliste Gina Čapkauskene, o šiemet lankėsi viešnios ir svečiai iš Hamiltono.

Gausus vien tik moteriškų balsų, ypač jaunimo, sambūris dabar neįprastas dalykas. Todėl Baltimorės liet. visuomenė jų atvykimu domėjosi ir rengėjų rūpesčius palengvinti. Ke lioms šeimoms, sutikusioms pas save daininkes priimti ir globo ti, jų viešnių net pritrūko, nes jų atvažiavo kiek mažiau, negu buvo skelbta.

Kai, prasiskleidus scenos uždangai, baltimoriečiai išvydo didoką būrį baltai apsirengusių jaunų merginų, tarsi senovės vaidilų, su barzdotu vaidila - dirigentu V. Verikailiu priešaky, džiaugsmingai juos pasveikino. Baltimoriečiai buvo dėkingi ne tik už atvežtą dainos meną, bet ypač už atsidėjimą ir pasiryžimą lietuviškai dainuoti. Šia prasme jos ir laikytinos šių laikų vaidilutėmis, kurstančiomis liet. dainos gyvybės ugnelę. Pagarba dirigentui V. Verikailiui ir choro įsteigėjui ir tvarkytojui Jeronimui Pleiniui, sugėbėjusiems mergaites suspiesti į dainos sambūrį.

Rengėjų vardu Vl. Bačanskas vietinio Taut. S-gos sk. pirmkas, trumpai supažindinęs publiką su svečiais - aidičiais, pranešė, kad pirmoji jų koncerto dalis skiriama Motinos garbei (mat, koncertas buvo Motinos Dienos išvakarėse), o antroji -- atžymėti vietos liet. parapijos klebono prel. L. Mendelio 75 met sukakčiai.

Savo dainuosimų dalykų sąrašė "Aidas" turėjo 23 kūrinius -- visi lietuvių muzikų, išskyrus tik tris kitataučių kompozitorių.

Pirmiausia keletą dainų padainavo vienos mergaitės, stipriai atskirai V. Verikailis ir pagaliau choras kartu su solistu. Chorą ir solistą fortepijonu lydėjo jaunas pieniaistas, taip pat kanadietis J. Govėdas.

"Aidas", nors dar jaunas sambūris, jau gerokai susidainavęs, susidrausminęs ir pasirodęs rimties koncertams. Aiškiai, gerai dainininkų tartis. Pakiliai skambėjo "Partizano mirtis" (F. Strolis), "Ramovėnai žengia" (Br. Jonušo), "Čia mano tėvynė" (T. Makačiūno); ypač jos gyvai kalbino Nemunėlį, plukdančią vandeninėje žydriausioje pasau ly marias (A. Bražinskio). Už merginų sudainuotas dainas smarkiai paplota, tačiau ypač triukšmingu plojimu klausytojai atsiliepė, kai su choru dainavo ir pats dirigentas.

V. Verikailio baritonas stipri-

rus, gilus ir išraiškus -- skamba užtikrintu tvirtumu, galingai užtrenkdamas net trukdančius, pašalinius salėje garsus. Diriguodamas, nenustygsa vietoje: nuolat visas juda, linkčioja į muzikos taktą, strakši; kartais visai pasitraukia išakivaizdos, tik staiga sugrįžta ir stipriai išpuodžiu dainą užbaigia -- tarsi kirs te nukerta. Pats atskirai dainuodamas, į dalyką esti įsijautęs, jame pasinėres. Savo balsą ir išraišką kartu su rankų mostais nuolat kaitalioja: visai nutyla, tarsi susimąsto, galvą nuleidęs, sustingsta vietoje, tik vėl staiga atgyja, lyg pabudęs -- tada suskamba plačiai ir iškilmingai visą svorį sukaupdamas pabaigai. V. Verikailis kiekvieną dalyką ne tik dainuoja, bet ir vaidina. Solistui taip išraiškingai dainuojant, o chorui jam pritarant ar tik aidu atliepant, kartais pasijunti lyg operos besiklausas.

Dideliu pasisekimu V. Verikailis atliko ir solo dalykus. Ne paprastai išpuodžingai skambėjo puikioji St. Šimkaus daina "Oi kas?" O atliekant iš operos "Kornėlio varpų" Gasparo ariją, tamsiaspalvis dainininko baritonas griaužėte griaužė.

Bene labiausiai publika buvo susižavėjusi, kai choras su solistu dainavo J. Švedo "Baltas gėles", A. Raudonikio "Lauksiu tavęs ateinant", o antroje koncerto dalyje, išklausius Odrio ariją iš operos "Pilėnų" (V. Klovos) ir "Mano kaimą" (iš verstą populiarią amerikiečių dainą), -- salė užte sužibavo: pleškėjo delnai, sklido šauksmai, prašą pakartoti. "Aido" mergaičių šviesūs balsai ir sodrus, iškalbingas dirigento baritonas skambėjo puikiu muzikiniu deriniu. Solistas teikė cho rui įkvėpimo ir drąsos, pakeldamas sambūrio pajėgumą, o mergaičių švelnus pritarimas ir vietomis prateistas aidėjimas baritonu balsą tarsi lydėjo į tolumą, nešdamas jį ant lengvų melodijos sparnų.

V. Verikailio dainavimui ne stinga nei įvairumo nei visokio lankstumo. Jis ir scenon atėidinėja ir iš jos patraukia savotiškai, neįprastai. Dainai pasibaigus, jis protarpiais staidą pranyksta "Aido" mergaičių viduryje, tarsi baltame debesyje paslėpdamas. Kartais publika jis pakalbina, savo humoru sukeldamas juoką ir linksmą nuotaiką. Klausytojams toks gyvumas ir staigmenis kumas la gyvumas, kaip patiko. "Tai kažkas nauja, atgaivina žmogaus dvasią", pasibaigus koncertui, girdėjosi aptarimai. Kitų nuomone, koncertas buvęs modernus.

Reikšdami savo padėką, dainininkų priešakyje rengėjai padėjo krepšį gėlių, o dirigentui įteiktas vietinio jauno dailininko Algimanto Grintalio tapytas paveikslas, vaizduojąs Vilniaus katedrą. Baltimorės Liet. Vyrų Choro "Dainos" pirmkas kun. Ant. Dranginis, atsisveikin damas su svečiais iš Kanados, linkėjo ištvermės, kad dainuodami nepavargtų. Dainininkų jau nystę kalbėtojas palygino su pavasarį: esą kaip pavasaris prikelia gamtą naujam gyvenimui, taip lietuviška daina teigai vna blėstančią lietuviybę.

Žmonių buvo prisirinkę arti trijų šimtų, nedidelei Baltimorės lietuvių tai jau geras skaičius. Atsilankė visi trys vietiniai liet. kunigai: šalia klebono ir jo padėjojo A. Dranginio taipgi Baltimorės arkivyskupijos tarnautojas K. Pugevičius. Ir vietinio jaunimo šį kartą matėme žymiai daugiau, negu paprastai. Noriai buvo perkama ir "Aido" sambūrio pasigamin ta plokštelė -- "Baltos gėlės" -- jos tą vakarą paskleista virš 40.

Kad ir reikėjo pakęsti varginančią beveik dvylikos valandų kelionę autobusu, jaunuoms Hamiltono dainininkėms išvyka paliks, kaip jos sakė, gražių atsiminimų. Svarbiausia, kad kanadietės lietuvaits, bevišėdamos šio krašto miestų liet. šeimose, įsigijo naujų pažinčių ir gal pasijuto platesnės išeiviškos Lietuvos sąmoningesnėmis dalyvėmis.

Rytojas dieną, gegužės 13-tąją, "Aidas" turėjo koncertuoti Philadelphiai, Susirinkęs prie Liet. Svetainės būrys baltimoriečių svečius išlydėjo, kaip sa vo namiškius arba artimus gimines. S.M.

APIE LIETUVĄ HITLERIO BIOGRAFIJOJE

Šiais metais Praeger leidykla New Yorke išleido šešių šimtų puslapių tomą "The Life and Death of Adolf Hitler" ("Adolfo Hitlerio gyvenimas ir mirtis"). Knygos autorius Robert Payne, pargarsėjęs Lenino, Stalino, Gandhi ir Malraux biografijomis. Hitleriui skirta knyga kaip ir ankstesnės Payne biografijos apima temą plačiausiu mastu. Jis patiekia Hitlerio gyvenimą, netgi atradęs jo giminės kamieną. Payne pristato Hitlerio asmens gyvenimą, jo karjerą, Vokietijos vaizdą, visuomenę, karus ir genocidą, žuvimą.

Knygoje neišvengiamai suskamba tragiškos Lietuvos temos: Klaipėdos okupacija, Stalino-Ribbentropo suokablis.

Dirva duoda skaitytojams tuos istorijos epizodus, kurie, kaip matyti, liks nemirtingi pasaulinėje istorijoje.

KLAIPĖDOS OKUPACIJA (psl. 338-339).

Kaip paprastai, jis planavo naujas avantūras. Klaipėda, Lietuvoje buvo kadaise stipri kryžievių tvirtovė. Klaipėda yra arti šiaurinės Rytų Prūsijos sienos ir teritorinis kaspinas, vadinamas Klaipėdos kraštu, buvo atiduotas Lietuvai einant Versailles sutartimi. Dabar jis pareikalavo, kad Lietuvos vyriausybė formaliai atiduotų Klaipėdą, grasindamas žiauriu kerštu, jeigu jo reikalavimas nebūtų patenkintas. Kovo 21 d. Hitleris išplaukė su nedideliu "Deutschland" kreiseriu į Baltijos jūrą, laukdamas momento, kada Klaipėda ir Klaipėdos kraštas taps inkorporuotas į Didžiąją Vokietijos valstybę. Pasitarimai dar nebuvo baigti; jis buvo pilnas klaidų: priedu jis sunkiai susirgo jūros liga. Būtų daug paprasčiau, jeigu jis būtų nusikridęs į Rytų Prūsiją, o iš čia motorizuotomis priemonėmis pasiektų Klaipėdą, bet tam reikėtų gauti leidimą iš Lenkijos vyriausybės perskristi Lenkijos koridorių; jis neturėjo noro prašyti iš lenkų malonės. Kreiseris "Deutschland" ir jį lydintis karo laivynas išsitiesė pajūriu; per laivo borto angas jis matė laisvąjį Danco miestą, kur tuo metu jau knibždėte knibždėjo nacių agentai. Netrukus, pagal darbotvarkę, Dančigas taip pat bus inkorporuotas į Reichą, tada seks Lenkija.

Kai kreiseris "Deutschland" pasiekė Klaipėdą, miesto pasidavimas buvo paruoštas, visi formalumai legaliai sutvarkyti ir Hitleris galėjo iškilmingai įžengti į užgrobtą miestą, jau į antrą per vieną savaitę. Vokiečiams, kurie susirinko Miesto teatre jis prisiekė, kad nėra pasaulyje galios, kuri pajėgtų skirti vokiečių nuo vokiečio. "Mes žinome, ko mes galime laukti iš pasaulio", pareiškė jis. "Dėl vargo, kurį mes iškentėjome, mes neturime intencijų priversti pasaulį kentėti, bet vargai, kuriuos panešiti mus priverstų pasaulis turėti baigtis!"

Balandžio 14 d. prezidentas Rooseveltas kreipėsi į Hitlerį ir Mussolini, prašydamas pakeisti jų veiklos būdą. Kalbant tiksliau, jis kvietė susitarti dėl taikos apsaugos ir siūlė "minimalinį nepuolimo periodą", dešimčiai arba ir dvidešimčiai metų. Rooseveltas žadėjo iš savo pusės diskutuoti tarptautinės prekybos galimybes, kas įgalintų pasaulio tautas "pirti ar parduoti lygiomis sąlygomis pasaulinėje rinkoje". Jis prašė garantijos, kad ginkluotos vokiečių pajėgos nepuls ir neįžengs į trisdešimties valstybių teritorijas. Tos valstybės buvo Suomija, Latvija, Lietuva, Estija, Norvegija, Švedija, Danija, Olandija, Belgija, Didžioji Britanija, Irlandija, Prancūzija, Portugalija, Ispanija, Šveicarija, Lichtenšteinas, Luksemburgas, Lenkija, Vengrija, Rumunija, Jugoslavija, Rusija, Bulgarija, Turkija,

Irakas, Arabija, Sirija, Palestina, Egiptas ir Iranas. Sąrašė buvo visos Europos ir Artimųjų Rytų valstybės išskyrus Graikiją ir Transjordaniją. Prezidentas dvi valstybes praleido per neapsižiūrėjimą...

STALINO- RIBBENTROPO TOSTAI (psl. 362-363)

Tuo tarpu Vokiečių - Sovietų sutartis buvo pasirašoma su iškilėmis ir ceremonialu tinkamais didžiam diplomatiniam įvykiui. Stalinas, plačiai šypso damasis, pakėlė šampano tostą. Jis apkabino Ribbentropą ir švelniai prašneko apie vokiečius ir apie Hitlerį. Ribbentropas gi nujautė, kad sutarties pasirašymas supurtys Londono finansininkus. Stalinas spindėjo ir pakėlė taurę. "Aš žinau kaip vokiečių tauta myli savo vadą", jis pasakė, "todėl aš noriu gerti į jo sveikatą". Jie susidaužė stiklais ir Stalinas iškilmingai išgėrė tostą už Hitlerį. Ribbentropas, neverdamas egzaltacijos, pasiūlė tostą už Staliną, kitą tostą už sovietų vyriausybę, ir dar kitą už draugiškus vokiečių ir sovietų santykius.

Kada Ribbentropas buvo beapleidžias Kremliu, Stalinas pamėgė jį už rankos ir pasakė: "Sovietų vyriausybė labai rimtai vertina naują sutartį. Aš galiu garantuoti savo garbės žodžiu, kad Sovietų Sąjunga niekad neišduos savo partnerio".

Jų pasikalbėjimas nebuvo laikomas vien aukštame komplimentų lygyje. Buvo ir valandėlė, kada Ribbentropas norėjo įterpti į sutarties sąlygojimą paragrafą apie draugiškus, kad ir neatsidavusius, santykius tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos. Stalinas kietai atsakė "Sovietų vyriausybė negali staiga pristatyti visuomenei draugystės patikrinimus, nes ant jų patikrinimų per šešerius metus nacių vyriausybė krovė mėslo krūvas". Vienok jis buvo pasirodęs turėti su Hitleriu sutartį, nes norėjo matyti sunaikintą Lenkiją.

"Papildomieji protokolai" visiškai nebuvo viešai paskelbti. Žudynės turėjo būti atliktos slapta ir staigiai. Ne vien tik Lenkija, bet Lietuva, Latvija ir Estija turėjo būti panaikintos. Pagal sutartį Vokietija pretendavo į visą Lietuvą, tuo tarpu Sovietų Sąjunga pretendavo į Latviją ir Estiją. Grasiusias "papildomųjų protokolų" skyrius buvo antrasis:

Esant atvejui teritorinio ir politinio perivarkymo priklausiusių Lenkijos sričių, Vokietijos ir Sovietų Sąjungos interesų sferos turi būti apytikriai nustatytos Narvo, Vyslos ir Sano upėmis.

Šie žodžiai buvo signalas brutaliausio dydžio žudynėms. Vokietijos - Sovietų sutartį pasirašęs Hitleris galėjo asmeniškai vesti karą, mažai atsižvelgdamas į diplomatiją.

PROVOKACIJA KARUI SU LENKAIS PRADĖTI (psl. 364)

Pagal scenarijų, tai turėjo būti

VYT. ALANTO ROMANAI SKAITYTOJŲ LAIŠKUOSE

Pernai pasirodžiusieji Vyt. Alanto romanai Amžinasis Lietuvis ir Šventaragis plačiai nuskambėjo mūsų periodinėje spaudoje, itin Amžinasis Lietuvis susilaukė plačių ir prieštaringų vertinimų. Pastebėtina, kad Šventaragį, galima sakyti, visi skaitytojai vienbalsiai sutiko labai palankiai, tačiau su Amžinuoju Lietuviu atsitiko maždaug taip pat, kaip savo laikų su Pragaro Pošvaistėmis, t.y. vieni skaitytojai veikalą labai gyrė ir giria, kiti -- gan smarkiai pakeiksnioja. Kas buvo apie juos rašyta spaudoje mes čia nekartosime, bet, gal būtų, visuomenei bus įdomu išgirsti, ką rašo savo laiškuose autoriui jo veikalų skaitytojai. Daug atsiliepimų apie Šventaragį mes jau čia spausdinome, šįkart duodame ištraukų daugiau ir kartu skelbiame kai kurių laiškų ištraukas apie Amžinąjį Lietuvį.

Daug kas teiraujasi, kada pasirodys antras Šventaragio tomas. Šia proga norime pastebėti, kad jis greičiausiai pasirodys šį rudenį, gal žiemos pradžioje.

M.J. iš Floridos tarp

kit ko rašo: -- Tris dienas skaičiau iki užbaigiau knygą. Šventaragis man labai patiko. Aš tą knygą skaičiau ne akimis arba lūpomis, kaip daugel romanų skaitoma, bet aš gyvenau su jos veikėjais pavasario ar rudens šventėse arba karo žyguose. Kai baigiau pajutau širdyje gailestį, lyg kažko nustojęs, nes mano pergyvenimai pasibaigė. -- Baigdamas laiško rašytojas linki autoriui sveikatos ir ištvermės užbaigti antrąjį tomą.

C.C. iš Hamiltono (Kanaadoje) savo laiške apie Šventaragį atsiliepia taip: -- Man Jūsų knygos labai patinka, nes ypač čiai lengvai skaitomos. Už tokią knygą, kaip Šventaragis, reikėtų duoti premiją.

SKAITYTOJAI APIE AMŽINĄJĮ LIETUVĮ

Jei skaitytojų atsiliepimai apie Šventaragį maždaug yra vienbalsiai palankūs, tai nuomonės apie Amžinąjį Lietuvį labai įvairuoja. Sakysime, ponias E.D., perskaičius visas tris knygas, savo laiške labai teigiamai pasisako apie Šventaragį, bet nepasigaili kritiško žodžio Amžinajam Lietuvui. Tarp kitko apie to romano herojų jį taip atsiliepia: -- Kodėl Sintautas, būdamas toks idealistas lietuvis, garbinas senovę, jos religiją, žūtbūt pasiryžęs išlaikyti išeivijoje lietuviybę, nesivaikęs prabangos ir karjeros, gali taip paiksiai susidėti su Iza prieš 20 metų buvusią meilužę? -- Laiško autorei atrodo kad Iza jo nesupratusi kaip žmogaus ir rašytojo ir kad "tarp jų buvo tik didelis fizinis atitik-

ti "šaltakraujiškas ir savavališkas provokacinis aktas". Priešo kareiviai turį užpulti vokiečių radijo stotį mažame pasienio Gletvito miestelyje. Užpuolikai, aišku, turį dėvėti lenkų uniformą ir jie turį būti nukauti drąsių radijo stoties gynėjų. "Aš turiu at-rasti propagandinę priežastį karui pradėti", pasakė Hitleris su vo karo vadams, "Nekreipkite dėmesio ar tai patikima ar ne". Tai nebuvo patikima, bet nebuvo ir prasmės palikti planą. Vidudienį, rugpjūčio 31 d. apie pustuzinis valaisiais apsvaigintų gretimos baudžiamosios stovyklos kalinii buvo apgrenti lenkiškomis uniformomis ir nušauti prie radijo stoties, kuri buvo arti sienos, Vokietijos teritorijoje. Oficialus fotografas pagaminu nuotraukas, kurios pasirodė rytinėse laikraščių laidoose. Tuo būdu provokacinis aktas buvo įvykdytas.

Ši provokacija labai primena Molotovo prasimanytus kaltinimus Lietuvos vyriausybei.

(C.R.)

muo", be jokio dvasinio bendravimo.

K.S. rašo: -- Abi Jūsų knygas (Amž. Lietuvį) praričiau. Tam tikslui pažinau dvi dienas atostogų ir... knygos perskaitytos. Jei rašyčiau, kad knygos man patiko, tai nebūtų Jums jokia naujiena: visi taip sako ir tai teisybė.

A.P. -- Abi knygas perskačiau per du prisidėjimus. Labai gyvi ir atmintyje išliekį charakteriai, ypačiai moterys.

D.L. -- Tegu visi dievai mane apsaugo nuo tokių moterų! Todėl ir Amžinasis Lietuvis mane tik prislėgė. O darbo idėjų daug, daug jėgų. Su vyrais pačiam sekasi kur kas sklandžiau. -- Ir toliau laiško autorius priduria: -- Atsigaunu, vaikštau su Šventaragiu, skirtis neskubu. Didelį darbą ir didelę spragą užlopei Šventaragiu. Apie tai verta kalbėti. Tegul Tave dievai globoja Šventaragio takuose, vaikstant II-sios knygos takais...

Ir pabaigai tokia E.J. nuomonė: -- Amžinojo Lietuvio II tomą tuojau perskaičiau, ir nors nesu jautrus, knygos pabaigoje gaudžiai apverčiau rašytojo Sintauto mirtį ir jo testamentą...

• Jurgio Jankaus nauja novelių knyga "Užkandis" ką tik išėjo iš spaudos. Kaip ir ankstesnė savo kūryboje, taip ir čia mūsų žymusis prozininkas veja intriguojančią pasakojimo giją, atveria skaitytojui daugelį įdomių charakterių.

Maloni naujiena poezijos mėgėjams bus neseniai pasirodęs Vlodo Šlaito eilėraščių rinkinys "Pro vyšnių sodą". Knyga išleista skoningai, kietais viršeliais, o viduje -- nuosirdus, nevaidintas poeto žodis, nu-ginkluojantis skaitytoją savo atvirumu.

Abi knygas galima gauti pas platintojus, arba užsisakyti tiesiog "Ateities" leidykloje, pasiunčiant čekį (\$4.50 už "Užkandį" ir \$3.00 už "Pro vyšnių sodą") adresu: c/o Mrs. M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin, Southfield, Michigan 48075.

MAINTENANCE MEN — Experienced electrician, plumber, oil burner. Man #4 HVAC. Excellent working conditions and benefits. Del. Co. School Dist. (215) TR 6-0368. (45-50)

Wanted 1st Class Skilled TOOL and DIE MAKERS If you want steady work, small manufacturing company in business over 50 years. General all around small tools, dies and machinery. Nice place to work. Fringes. Age no barrier. Call for appointment 313-875-1046 CRESCENT CHAPLETS INC. 5766 Trumbull Ave., Detroit, Mich. (44-46)

ALT S-gos Seimas...

(Atkelta iš 3 psl.)

vo išoriniu ir viduriniu spindėsiu ir grožiu bei pritaikyta programa bei karališku išpildymu žavėjo banketo dalyvius.

Po koncerto banketo šeimninkas J. Gaižutis paprašė Šv. Antano para-pijos kleboną kun. K. Simaitį sukalbėti maldą prieš pradėdant vaišes.

Pasistiprinus fiziniai ir atspalaidavus nuo darbo pradedėjo linksmoji dalis -- šokiai, kuriems išjudinti nesigailėjo Vytauto Petrausko orkestras "Atžalynas". Ir taip linksmoji ir be įtampos banga nusiūbavo iki gaidžiams sugiedojus ir dar vėliau. Ir taippraėjo pirmoji Seimo diena. (Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

PENKIOLIKA DRAMATIŠKIAUSIŲ EILĖRAŠČIŲ

Jurgis Gliauda

Lietuva -- mano meilė ir saulė.
Lietuva -- man diena ir naktis.
Ji viena, ji viena tik pasauly
Mano laimė, kančia ir viltis.

Ir einu aš pakluses jos valiai,
Šventai valiai brangios Lietuvos.
Ir nešu sunkią kankinio dalią
Dėl šviesiausios tėvynės savos.

Ši eilėraštį, tokį sąsą-
kambį su ankstyvo išei-
vos periodo nuotakomis,
slėgusiomis žmonės 1944
-46 metų išsitrėmimo
apmaudu, paėmiau ne iš
ano periodo spaudos. Ei-
lėraštis parašytas da-
bar. Eilėraštį parašė Al-
girdas Brazinskas-Bal-
tis, jau trejetą metų ka-
lįs Turkijos kalėjime.
Čia greta savo tėvo, pe-
lėsiais dvokiančioje kalė-
jimo vienutėje, aštuonio-
likametis Algirdas pajė-
gia prasiveržti mintimi
ir polėkiu į pasaulį, kurio
vaizdų ir grožio jam neuž-
stoja kalėjimo sienos, i
poezijos, i vizijų regėji-
mo pasaulį.

Būdamas penkiolikos
metų amžiaus Algirdas
pradėjo kurti eiles. Tada
jis gyveno Turkestane.
Tėvas slėpėsi, keitinėjo
vardus. Greta jo Algir-
das suvokė didžiulį savo
tėvynės netekimo apmau-
dą. Štai dabar, Brazins-
kams kalint kalėjime,
per p. Emiliją Čekienę,
pavyko gauti pluoštelį Al-
girdo eilių. Amerikos
Lietuvių Tautinės Sąjun-
gos Richmond Hill sky-
rius, New Yorke išlei-
do penkioliką Algirdo ei-
lėraščių. Tai eilėraščių
rinkinėlis "Už mylimą
Baltiją". Užsakykite tą
knygelę. Pinigai eina Al-
girdą paremti.

Visi atsimename suko-
kiu dėmesiu, su kokiupie-
tizmu išeivoja sutiko par-
tizanų sukurtas dainas,
Vilties eilių rinkinį. Kaip
brangintinas unikumas
yra Sibiro lietuvių
maldaknygė.

UŽ MYLIMĄ
BALTIJĄ

Tų kūrinių atsiradimo
dramatiškumas, tos są-
lygos, kurios vertė as-
menį veržtis iš skurdo ir
skausmo į pasakišką įkvė-
pimo, grožio ir polėkio
pasaulį -- ar nėra laidas,
kad tokia kūryba, kad ir
kaip kukli, gali išlikti am-
žinai tautos kūrybos aruo-
duose? Tai yra žmogaus
dvasios grožio liudijimas.
Sutrypta gėlė neprara-
nda aromato, bet kve-
pia dar aromatingiau.
Skrydis iš kalėjimo, iš
skurdo, iš skausmo i fan-
tastišką prasmės, gėrio,
paguodos ir taikos pasa-
lį visad žavi ir graudina.
Tai eilėraščiai, kurių
autorius žinomas. Neži-
nomi autoriai sudėję par-
tizanų dainų tekstus. Ne-
žinomas autorius, pasi-
vadinęs Viltimi, atsiuntė
laisvam užsieniui savo
godų kūrybą. Jaunuolio Al-
girdo Brazinsko - Balto
pavyzdys tvirtina, kad...
gėlės gali žydėti ant ak-
mens ir už kalėjimo gro-
tų.

Jaunasis poetas gimė

1955 liepos 26 d. Vievio
miestelyje, Trakų apskri-
ty. Savo vaikystę jis pra-
leido ištėmimo, Sibire
ir Turkestane. Dabar jis
kali Istanbulo kalėjime.
Prasiveržimas i laisvę
pasibaigė kalėjimo cele.
Tai buvo likimo ironija.
Dar didesnė likimo iro-
nija atrodo išeiavios nesu-
gebėjimas išlaisvinti
tuos kalinius...

"Tai keletas puslapių
iš mano kraičio", rašo Al-
girdas. "Siunčiu juos ne
dėl jų literatūrinės ar
meninės vertės, bet tam,
kad geriau suprastumė-
te mano tragišką dalią".

Eilėraščiai parašyti
Turkestane, Ankaroje, Is-
tanbule... Tai savotiš-
kas poetinis dienoraštis.
Jauno poeto godų ir vizi-
jų kronika.

Su partizanų dainomis
susiliečia Istanbulo kali-
nio žodžiai --

Užia griaudžia tamsus
šilas

Ar tu jį girdi?
Ko jis griaudžia, ko toks
liūdnas?

Kas gi jo širdy?

Nežinia, ar jaunas poe-
tas išliks poetinių vizijų
pasaulyje? Ar sieks to-
lesnių poetinio žodžio ir
vaizdo laimėjimų? Tai
mums nesvarbu. Apie tai
netenka sukti galvos. Šis
kuklus eilių rinkinys įve-
da i mūsų martirologi-
nės kūrybos pasaulin,
kur jis išliks ilgam.
Juk rafinuotą modernios
poezijos virtuoziskumą
dažnai su kaupu gali pra-
lenkti jausmo autentiš-
kumas.

Rinkinį iliustravo
dail. J. Bagdonas. Ilius-
tracijų prigimtis, kaip ir
eilėraščių prigimtis, ver-
satiyli, dramatiška, su-
derinta su iliustruojamu
tekstu.

Devintam puslapy įsi-
brovė aiški korektūros
klaida: ant aukuro lais-
vės užgeso Romo Kudir-
kos gyvybė jauna... Ska-
tytina: Romo Kalantos gy-
vybė jauna...

Tenka galvoti, kad Al-
girdo Brazinsko - Balto

AR VAIŽGANTO POLITINIAI IDEALAI ŽLUGO?

STEPAS VYKINTAS

Šiomet, pavasarį, ba-
landžio 29 d., sukako 40
m., kai mūsų tautos bran-
giausias ir mylimiausias
sūnus Juozas Tumas
- Vaižgantas amžinai už-
merkė akis. Tačiau su fi-
zine mirtimi jis nebaigė
savo misijos: jo visuoti-
nės, kilnios ir didingos
idėjos bus mūsų tautai
amžinos.

Vaižgantas buvo savo
prigimtini tikras Tau-
čius -- laisvininkas, tau-
tininkas, nepriklausomy-
bininkas. Kaip Aleksys
Taučius, jis didžiavosi,
kad jis yra lietuvis, kad
jis gina lietuvių teises,
kovoja dėl lietuvių kultū-
ros, savarankumo. Jo po-
litiniai idealai buvo Lie-
tuvos valstybės nepri-
klausomybė, mūsų tautos
ekonominis savaranku-
mas ir gerovė, jos kultū-
ros laisvė ir aukštėybė.
Jis visą amžių kovojo
prieš svetimųjų norą lai-
kyti mūsų tautą pavergta,
niekinama ir išnaudoja-
ma. Koks buvo jo džiaug-
mas 1918 m., kada Lietu-
va buvo paskelbta nepri-
klausoma! Niekas nemo-
kėjo to džiaugsmo, entu-
ziazmo išreikšti, kaip jį
išreiškė Vaižgantas savo

eilėraščius mūsų jauni-
mas sutiks dėmesingai,
juos suprasdamas, pa-
mėgs juos deklamuoti --

Aplinkui vien dulkės, pil-
kumas.
Seniai supilkėjau ir aš.
Tik dvasioje liko baltu-
mas,
Kuris man paguodą at-
neš...
(Kalėjime)

1973 metais gegužį
mus pasiekė penkiolika
dramatiškiausių eilėraš-
čių iš Turkijos kalėjimo.
Tuo pat laiku mums
gimė jaunas martirologi-
jos temų poetas.

publicistikoje. Jis garbi-
no Laisvę, kaip Saulius
garbino saulę. Ir 15 me-
tų naudojosi ta laisve,
kaip didžiausia brangeny-
be, sukurdamas gausybę
nemirstamų dvasinių ver-
tybių.

Ar jis mirdamas jautė,
kad ateis Lietuvai vel-
toks laikotarpis, kada ne-
priklausoma valstybė
bus sugriauta, o lietuviai
svetimųjų pavergti, mes-
to nežinome. Tur būt, jis
nejautė, kad jo raštai bus
ilgą laiką nutyliami, pavo-
jingi, iškraipomi ir ten-
dencingai aiškinami. Šit
svarbiausias ir žymiausias
jo literatūrinis kūri-
nys "Pragiedruliai" oku-
puotoje Lietuvoje tepasi-
rodė tik 1969 m., kada,
švenčiant Vaižganto 100
m. gimimo sukaktuves,
Lietuvos komunistams
buvo nebeatogu nuslėpti
ši veiklą nuo lietuvių
visuomenės. Veikalą no-
rom nenorom išleido, ta-
čiau A. Venclova savo
įvadiniais komentarais
Vaižganto idėjas sumen-
kino.

Suprantama, kad Anta-
nas Venclova (pernai mi-
ręs), kaip komunistinės
ideologijos rašytojas,
"kartais piktinosi Vaiž-
ganto politinėmis simpa-
tijomis ir akcija", tačiau
jis negalėjo nutylėti, jog
jis Vaižgantą ir gerbė
"kaip didelį rašytoją, ne
abejotiną literatūros au-
toritetą ir labai gerą žmo-
gų". Bet gi tuoj toliau
skelbia kitą tezė, kad
"žlugo politiniai ir dau-
gelis visuomeninių Vaiž-
ganto idealų". Kitoj vie-
toj šią tezė sustiprina:
"Kaip ir kiekvieno ižy-
maus praeities rašytojo
kūryba, taip ir Vaižgan-
to raštai turi daug prieš-
taravimų, nenuoseklumų.
Kai kas jo kūryboje
jau visiškai ir pasenę,
ir mūsų laikams nebe-
aktuali". Ypatingai A.
Venclova susijaudinęs,

kad Vaižgantas daktarą
D. Gintautą ir kun. R.
Vizgirdą pavaizdavo kaip
nacionalinės koos prieš
carizmą reiškėjus, bet
neiškėlė komunizmui ar-
timų veikėjų, kaip Šliu-
pas ir kt. Labiausiai jį
pykina, jog Vaižgantas
pavaizdavo kun. Vizgir-
dą kaip vieną žmiausių
nacionalinio judėjimo vei-
kėjų ir organizatorių.
Vaižgantas "Pragiedru-
liuose" pavaizdavo netik
kun. Vizgirdą, bet ir gau-
sybę pasauliečių: libera-
lų, socialistų, kaip Gin-
tautas, stud. Niaura, ku-
rie kovojo dėl lietuvių kul-
tūros laisvės. Kun. Viz-
girda atstovavo jaunajai
kunigų kartai, kuri buvo
atsikrūsiusi lenkiškumo
ir buvo subrendusi Mai-
ronio ir kun. Jauniaus lie-
tuviškoje dvasioje. Jis nė-
ra Vaižganto išgalvotas
personażas, bet realus
XIX amž. pabaigos ir XX
amž. pradžios jaunosios
mūsų dvasininkijos atsto-
vas. Jei kun. Vizgirda
"Vaduvų krašte" perėmė
idėjinį vadovaimą, tai
tik dėl to, jog caro žanda-
rai "Gondingos krašto"
pasauliečius veikėjus su-
ėmė ir sugrūdė i kalėji-
mus ar ištėmė.

A. Venclovai suskaudo
širdį, kad Vaižgantas "ca-
ra tarnus dažnai vadino
gudais, ruskais, masko-
liais, tartum rusų tauta,
prislėgta, paniekinta, pa-
ti vis labiau kylanti i ko-
vą prieš carizmą, būtų
buvusi kalta dėl nežmo-
niškos kitataučių engimo
ir persekiojimo politi-
kos". O kaip kitaip Vaiž-
gantas vadins caro tar-
nus, jei gudo vardas mū-
sų liaudyje tuo metu buvo
ruso sinonimu. Juk ir Ba-
ranauskas dainuoja, kad
"tu, gude, nesulauktum,
nebus, kaip tu nori..."
Vaižgantas tais žodžiais
išreiškė tik ano meto mū-

(Nukelta i 6 psl.)

MOTERŲ TREMTINIŲ VAGONE

JURGIS GLIAUDA

JAU LYG IR PRIMIRŠOME MŪSŲ TAUTOS GENOCIDĄ. DIDŽIŲJŲ DEPORTACIJŲ SIAUBUI PRIMINTI,
SPAUSDINAME J. GLAUDOS PREMIJUOTO ROMANO "ORA PRO NOBIS" IŠTRAUKĄ.

Pašnekesys, lyg miško ošimas vėjui papū-
tus, pagyvėdavo, vėl nutildavo. Tada buvo tylą.
Moterys budriai klausėsi, kas už vagono sienų.
Už vagono sienų buvo tik sargybinių žingsniai.
Žingsniai girgždėjo žvirgždu. Buvo tylu. Tada at-
rodė, kad nebėra Kauno, nebėra Lietuvos. Kad už
vagono sienų bėra tik nualintas, nusiaubtas plotas.
Kad visas Kaunas, visa Lietuva, tai ši begalinė
virtinė vagonų, paruoštų vežti nežinia kur. Gal
nužudyti?

Temo. Ir sutema nešė i vagoną, i nelaimin-
gųjų moterų psichiką neviltį, apmaudą ir didelę
baimę. Sąmonė pradėjo lūžti. Pamišėliška karšt-
ligė vyniojo sąmonę. Buvo perveriančiai baisūs
tie tylūs kareivių žingsniai už vagono sienų ir ret-
karčiais nugirstas kareivio balsas. Tada stengėsi
pagauti tuos nugirstus žodžius, lyg juose glūdėjo
jų likimo paslaptis. Moterys, žmonos, mylėjusios

savo vyrus, gyvenusios savo šeimos gyvenimą, bu-
vo beprasmiškai buikai žiaurios prievartos imes-
tos i vagoną ir vežamos nežinia kur. Moterims
buvo baisu tamsiame vagone. Nežinia buvo bai-
sesnė už mirtį.

Temo vis tirščiau.
Sustenėjimas, kurčias ir sultingas, nuskrido
per vagoną.

-- Tai tu, ponias? -- pakėlė galvą Marijos
kaimynė.

Sustenėjimas pasikartojo tirštas ir sul-
tingas.

-- Gimdyti pradeda, -- prašneko senė kel-
damasi. Kėlėsi nuo šiaudų ir kitos.

-- Ją atvežė kone gimdančią, -- pasakė mo-
kytoja Basė.

Senė ir dar kelios jau stovėjo kampe, kur gu-
lėjo gimdyvė.

-- Irgi su vyru perskyrė, -- pasakė Marijai
Basė apie gimdančią moterį.

-- Duokite, kas turite švirių baltinių, -- pa-
sigirdo ramus ir liepiantis senės balsas. Marija
pašoko, atidarė savo lagaminėlį, paėmė vyro bal-
tinius ir padavė senei.

Tamsiame vagone vis tik įpratusios akys vis-
ką galėjo matyti, nes nuo rampos žiburiopro va-
gono angas palubėje sunkėsi gaili apyšviesa.

Skausmai pasikartojo, ir gimdyvė vėl suriko
trumpai ir raiškiai.

Monika pribėgo prie durų. Ji pradėjo daužyti
i duris kumščiais.

-- Atidarykite, išleiskite, prakeiktiniai!

-- Tylėt! -- atsiliepė kareivis i tą daužy-
mąsi.

-- Moteris gimdo, atidarykite, -- rėkė Mo-
nika.

Ir tuoj, pribėgdama prie durų, kita moteris
suriko cypiančiu balsu:

-- Moteris gimdo. Ei, moteris gimdo. Pasi-
gailėkite, žmonės, nuvežkite i ligoninę. Moteris
gimdo.

-- Tylėt! -- suriko sargybinis nekantriai.

-- Valkatos, šunys, rupūžės! -- suriko Mo-
nika ir pradėjo spardyti uždarytas duris.

Staiga už durų trenkė šautuvo šūvis. Net su
švytravo tamsiame vagone. Kurios stovėjo, par-
puolė baimėje ant grindų.

-- Palikite juos, -- pradėjo jos prašyti rė-
kiančiųjų. -- Mus visas jie iššaudys. Palikite.
Mes čia pačios.

-- Antrą kartą gimdo. Neužsikankins, -- pa-
sakė kažinkuri.

(Bus daugiau)

AR VAIZGANTO...

(Atkelta iš 5 psl.)

sų liaudies pažiūras į rusus, nes liaudis negalėjo mylėti tų, kurie įsiskriaudė, persekiojo ir žėmino. Ir šandien ne lietuviai, bet rusai atvyksta į Lietuvą iš Rusijos gilumos lietuvių persekioti ir naikinti. Ir vis ta vargšė "rusų tauta nekaltą ir gera".

Suniekinės Vaižganto idėjas, ypatingai "buržuazinės Lietuvos valstybės įsikūrimą, kaip Vaižganto svajonių ir siekimų įsikūnijimą", A. Venclova visą skaitytojų dėmesį nukreipia į "Pragiedrulių" meninę vertę. Tačiau mums, laisvė ir valstybės nepriklausomybės

branginantiesiems lietuviams, Vaižganto politinės idėjos yra nemažiau brangios, kaip "Pragiedrulių" meninis grožis. Daug objektyviau, daug moksliškiau ir giliau Vaižganto idėjas ir kūrinį analizuoja A. Vaitiekūnienė "Pragiedrulių" II tomo gale. Ji šiuo sakiniu susintetina politinę Vaižganto ideologiją: tau ta turi teisę būti laisva ir neengiamą, turi teisę į savarankišką gyvenimą" (mano pabr. St. V.). Šią teisę jai užgniaužė Kremlius okupantai, daug žiauresni už caro žandarus, Venclovos vadinamus "deržimordomis". Vaižganto politinės idėjos mūsų tautoje šandien yra dar labiau gyvos, nes jos išreiškia istorinę logiką: tiek daug iškentėjusi tauta sugebės atsispirti ir Kremliaus okupacijai.

NAUJOS KNYGOS

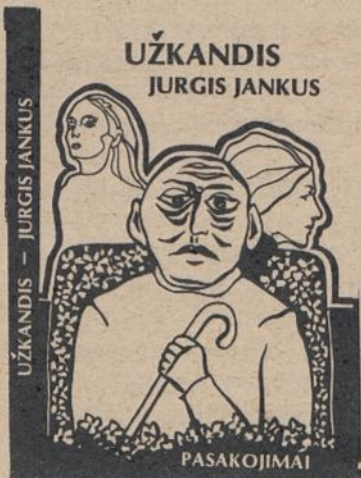
• Liūnė Sutema. BAD-METIS. Eilėraščiai. 1972. 88 psl. Aplanką piešė Dalia Lukošūnaitė. Išleido Jūrų skautijos korporacija Gintaras. Tiražas 300 egz. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje.

Vincas Trumpa
NAPOLÉONAS
BALTIJA
AMERIKA

• Vincas Trumpa. NAPOLÉONAS BALTIJA AMERIKA. Istorinės sintezės bandymas. 252 psl. 1973. Aplanką piešė Vytautas O. Virkau. Išleido Algimanto Mackaus Knygų leidimo fondas. Tiražas 800 egz. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje.

• Dr. Stasys Jankauskas. VETERINARINĖ MEDICINA NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE. 228 psl. 1973 m. Išleido Amerikos Lietuvių Veterinarijos Gydytojų Draugija. Spaudė Draugo spaustuvė Chicagoje.

• Jurgis Jankus. UŽKANDIS. Pasakojimai. 220 psl. 1973. Aplankas Rimo Laniausko. Išleido Ateitis. Spaudė Tėv. Pranciškonų spaustuvė Brooklyne.

BENTON HARBOR ENGINEERING

DIVISION OF KOEHRING CO.
Has immediate openings on 2d shift.
FOR EXPERIENCED
• RADIAL DRILL OPERATORS
• WELDERS
• ENGINE LATHE OPERATORS
• TURRET LATHE OPERATORS
Excellent opportunity with a growing concern. Interested persons are requested to apply in person at
331 MILLER ST.
BENTON HARBOR, MICH. 49022
An Equal Opportunity Employer (41-45)

PAINT SPRAYER

For lamp parts and lighting fixtures. Experience only. Steady hourly rate. Apply

ACME LIGHTING PRODUCTS
1667 E. 40 ST.
CLEVELAND, OHIO (41-47)

DRIVER/SALESMAN

To provide and deliver Lehigh Valley Dairy products to home accounts. Excellent opportunity to earn \$200 plus per week and enjoy company paid benefits including
Medical/Surgical (family)
Prescription drugs (family)
Vision Care (family)
Pension
Life Insurance \$7,000
Accident/Sickness
Vacation & paid holidays
For an immediate appointment call
LEHIGH VALLEY DAIRY
Edgemont, Pa. 215-356-1755 (42-45)

DIE CASTING OPERATORS
DIE REPAIRMEN
DIE SETUP MAN
PUNCH PRESS OPERATORS
INSPECTORS
DRILL PRESS OPERATORS
For 1st & 2nd Shift
Excellent fringe benefits, high hourly rate, plus incentive.
APPLY 9210 LOREN AVE., Southeast (Off East/93rd St.)

TOOL DIE ENGINEERING

PERSONAL MAID
For invalid woman in Eastern Suburbs. Must be free & able to travel. Experience necessary. Reference required, fringe benefits provided. Call (216) 531-8900 (Cleveland, Ohio) for appointment. (42-48)

A-1 SET UP MAN

On Gridley Automatic Screw Machines.
Qualified Man Can Earn

\$20,000

Sent us a Resume Today.

HOYT MACHINE CO.
1925 Massachusetts Ave.
Indianapolis, Indiana 46218 (40-46)

PIPER FITTER ASSISTANT FOREMAN

FOR BROOKLYN SHIPYARD

MUST HAVE SHIPYARD EXPERIENCE AS WELL AS EXPERIENCE IN LAY OUT TARGET WORK IN FABRICATION. SALARY COMMENSURATE WITH EXPERIENCE. EXCELLENT FRINGE BENEFITS.

Call 212-625-3456, Ext. 238, for appointment

IRA. S. BUSHEY & SONS INC.
764 Court St. Brooklyn, N. Y.

An Equal Opportunity Employer (45-51)

WANTED AT ONCE

1ST CLASS SKILLED
ALL AROUND MACHINISTS
MOLD MAKERS
TOOL MAKERS
1ST & 2ND SHIFT

Must have job shop experience and be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance. Steady work for qualified men and overtime. All fringe benefits.

APPLY CALL OR WRITE
TDM CORPORATION
P. O. Box 277, Fletcher, North Carolina
704-684-9818 (41-50)

JOURNEYMEN

ELECTRICIANS
MILLWRIGHTS
PIPEFITTERS
TOOL MAKERS
(JIG AND FIXTURE)

MINIMUM OF 2 YEARS EXPERIENCE

SPRAY GUN REPAIRMEN
WELDING EQUIPMENT REPAIRMEN

APPLY EMPLOYMENT OFFICE
965 CLAIRPOINTE
DETROIT, MICHIGAN

JEFFERSON ASSEMBLY PLANT

An Equal Opportunity Employer (41-46)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN

MILLWRIGHTS

First class for industrial maintenance, familiar with punch presses and hydraulic.

Tool and Diemakers

CLASS A

Experienced in plastic injection molds and progressive dies. Excellent opportunity, good benefits and job satisfaction. Apply

PREMIER

ELECTRIC CO.
1734 IVANHOE RD.
EAST CLEVELAND, OHIO (39-45)

SHEET METAL SHOP

has immediate openings for the following:

• BRAKE OPERATORS
• LAYOUT MEN
• WELDERS
• STRIPPIT OPERATORS
For 1st & 2nd Shift
Experienced only need apply. Excellent fringes include paid 365 day Blue Cross, Blue Shield, and Major Medical. Also paid long-term disability and life insurance.
Apply in person to:
GLENWAY INDUSTRIES, INC.
Glenway Bldg. No. 4, Door 8
3670 Werk Rd., Cincinnati, O. 45211 (44-50)

BURNER

Experience on light and heavy plate necessary. Multiple torch electric eye. Excellent wages, profit sharing plan, group insurance, hospitalization paid, holidays, weekly overtime, steady day shift. Call Mr. Eckstein, 216-883-4200
GENERAL SHEET STEEL & PLATE
3344 E. 80 St.
Cleveland, Ohio (44-48)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN

or
1ST CLASS SKILLED
TOOLROOM MACHINISTS
WE HAVE 6 OPENINGS

Due to our current expansion in the plastic pipe field we have several immediate openings for machinists. Persons must be able to operate standard toolroom equipment for injection mold repair. Normal fringes. 4-day week. Driving to and from work a must.
R & G SLOANE MFG. CO. INC.
6100 HILLCREST
/ALLEY VIEW, O. 216-524-8600
(Off Rockside Rd. between Canal and Turney in VIP Industrial Park)
An Equal Opportunity Employer (44-45)

DESIGNERS/DRAFTSMEN. For design and layouts of industrial furnaces and equipment. Some experience preferred. Rate commensurate with training and experience. Full benefits including profit sharing. Send resume and salary requirements to Chief Draftsman, Drever Co., Red Lion Rd. & Philmont Ave., Huntington Valley, Pa. 19006. (44-46)

KEYPUNCH OPERATOR FULL TIME

Opening for individual familiar with systems 3 Data Recorders (IBM 5496). We require a minimum of 6 months experience. If interested please call for app't.

RICKEL BROS., INC.
1764 NEW DURHAM RD.
SO. PLAINFIELD, N. J.
201-753-4900
An Equal Opportunity Employer (44-45)

MAINTENANCE MECHANIC
Experienced maintenance man m-w required in rapidly-growing business, just moved to Springfield (Rt. 22). Punch press repair or set-up experience desirable, but not required. Please call Mechanical Felt, 201-467-8686. (44-45)

ADMINISTRATIVE Asst. — Exec. Sec. Capable conscientious person needed to take charge of office procedure. Typing/dict. nec. Responsibility, attention to det req. \$140 plus dep on ability & performance. Bala area. 215-839-4565. (45-46)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED RADIAL DRILL BORING MILL E.D.M. OPERATORS MOLD MAKERS
Must be able to set up work from blue prints and close tolerance. For 2nd Shift.
Air conditioned shop, long program YALE MOLD & ENGRAVING CO.
24501 Hallwood Court Farmington, Mich. 48024
313 477-0300 (42-48)

DIE AND BENDER MAINTENANCE MEN

For aluminum and stainless automotive trim plant. Good benefits and year around employment. Apply in person.

THE HOWARD CORPORATION AUTOMOTIVE PRODUCTS DIV.

1631 Dove, Port Huron, Michigan 48060

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ISTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AKTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

Clevelando vyrų oktetas išpildant 100 dainų maratoną...

BABICKAS, OKTETAS, MARATONAS

Pasklidus žiniai, kad Clevelando vyrų oktetas savo pasirodymą pavadino maratonu, miestė kilo įvairūs spėjimai. Kodėl ne įprastinis koncertas, bet sportiškas maratonas? 100 dainų pakaktų penkiems koncertams, kodėl tiek daug per vieną naktį? Kas išsėdės septynias valandas, svarbiausia, ar dainininkai (ypač tenorai) išlaikys? Įdomu, bet patikėti nelengva. Juk dar niekad tokio įvykio nebuvo.

Rytas Babickas -- įvairių talentų ir energijos žmogus. Inžinierius, muzikas, oktetų įkūrėjas ir vadovas, Čiurlionio ansamblio koncertmeisteris ir pučiamųjų instrumentų orkestro vadovas, nenuilstantis sporto entuziastas, keliautojas. Judrus, nuolat užimtas, vis ką nors daro, ieško, kuria, planuoja. Panašus ir jo vyrai -- M. Aukštutis, R. Bublys, R. Butkus, A. Gylis, broliai G. ir M. Motiejūnai, D. Staniškis, V. Žiedonis ir oktetą papuošalys solistė Irena Grigaliūnaitė. Šitokiam sąsate vyksta darbas ir kyla naujos mintys.

Jei visiems maratono mįslė kėlė smalsumą, oktetė vyravo ašisdeginimas, noras save išbandyti balsiniais, patikrinti atmintį muzikine ir išmokyti dainų žodžių prasme, Manding, nauja, niekad neišbandyta mintis.

ELECTRICIAN

Fully qualified journeyman to inspect, repair, install and wire AC and DC apparatus, devices and circuits of any voltage for plant maintenance.

High hourly rate
Rotating Shifts
Many fringe benefits
Apply in person

United States Steel Central Furnaces

2650 Broadway Ave.
Cleveland, Ohio
An Equal Opportunity Employer (45-52)

WANTED

EXPERIENCED

FABRICATORS SHEET METAL FITTERS PLATE FITTERS

First or second shift, experienced, high hourly rate, overtime, paid hospitalization, paid holidays, pension and uniforms.

NON FERROUS METALS

21721 Tungsten Rd.
216-531-3585
After 6 p. m. call 216-943-0775
Cleveland, Ohio (45-51)

Turėdami galvoje, kad klausytojai septynių valandų neišlaikys, nutarė maratoną atlikti naktinio klubo (kabareto) nuotai kose. Ateik ir išsik kada nori, vaišinkis prie staliukų ar poilsiauk prie gėrimų stalo.

Nutarta -- padaryta. Čiurlionio ansamblio namai virto kabaretu, o 100 dainų maratonas liejosi pramoginės muzikos tonuose.

Oktetas pasirodėdavo kiekvieną valandą su mažą pertrauką atsikvėpimui. Kiekvienas išėjimas buvo pavairintas ar tai skirtinga apranga, ar skirtingais persigrupavimais. Į jų tarpą įsijungdavo (11-e dainų) ir solistė Irena Grigaliūnaitė. Jei klausytojai pradžioje rinkosi pamažui, tai vėlyvose valandose Čiurlionio namai buvo pripildyti.

100 dainų, virš 50 lietuvių ir kitų kompozitorių. Pakaitomis skambėjo liaudies ir karo dainos, ar filmų ir operėjų nepamiršamos melodijos.

Maratonas -- vykęs reiškinys, Babckas, oktetė vyrai ir solistė Grigaliūnaitė išvermingai atlaikė ir fizine ir menine prasme. Maratonas virto jų laimėjimu.

Oktetas su maratonu įžengė į 15-sius metus. Gero vėjo ruošiantis penkioliktam gimtadieniui.

Petras Maželis

LAYOUT MAN

OR SHEAR OPERATOR

For sheet metal shop. Hospitalization, paid vacation, sick benefits. Call or apply in person at:
GWILLIAM MACHINE & MFG. CO.
251 Westcott Dr., Rahway, N. J.
201-381-0600 (45-49)

MACHINIST

All around, able to set up and operate machine shop equipment. Some lay-out required.

Steady Employment
with top
Fringe Benefits

Good Opportunity
For Right Person!

The H. F. Butler Corp.

377 Roosevelt Ave.,
Phone: 201-969-0820
Carteret, N. J.

An Equal Opportunity Employer (45-47)

ST. PETERSBURG, FLORIDA AREA

Arvin Automation, subsidiary of Arvin Industries, has immediate openings for:

SR. MECHANICAL
DESIGN ENGINEERS

ALSO

1ST CLASS SKILLED

ALL AROUND MACHINISTS
TOOL AND DIE MAKERS

Must be able to set up work from blue prints & tolerance. Should you be thinking about relocating to Florida, here is an opportunity for full time, permanent employment in a new, modern, air conditioned plant. Good starting salary plus outstanding benefits.

Apply or send complete
resume to:
Personnel Dept.

ARVIN AUTOMATION,
INC.

4820 Park Blvd.
Pinellas Park, Florida 33565
(45-47)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

MIRĖ JONAS TITAS

Clevelande birželio 6 d. mirė Jonas Titas sulaukęs 68 metų amžiaus. Jonas buvo gimęs Lietuvoje ūkininko šeimoje ir visą laiką dirbo ūkyje.

1944 m. rusams užėmus Lietuvą, pasitraukė į vakarus ir 1949 metais atvyko į Ameriką ir apsigyveno Clevelande. Čia dirbo fabrike ir sulaukęs 62 m. amžiaus pasitraukė į pensiją. Palaidotas iš šv. Jurgio lie-

tuvių parapijos bažnyčios birželio 11 d. Visų Sielų kapinėse. Jonas buvo tylaus draugiško būdo. Nuliūdime paliko brolius Petrą ir Karolį su šeimomis, kitus gimines ir artimuosius.

• Algirdas Kasulaitis, LKD S-gos pirmininkas, po širdies operacijos grįžo iš ligoninės ir palengva sveiksta namuose žmonos Dalios priežiūroje.

GRAZI DOVANA

Clevelando Naujosios lietuvių parapijos mokykloje, mokytojauja seselės kazimierietės iš Chicagos. Baidiant mokslo metus visi lietuvių kilmės mokiniai gavo po tris lietuviškas knygas dovanų iš seselių: Dievas Su Mumis — katekizmas, I

šviesą — skaitymai, Tėvų Dovanėlė — pratimai. Visos knygos yra šv. Kazimiero Seserų Leidiniai.

Tikrai graži dovana vaikams. Galės vasaros metu pasinaudoti. Seselėms kazimierietėms priklauso didelė padėka. Likusias knygas paliko mokykloje ir rudenį galės pasinaudoti šv. Kazimiero Lituanistinė Mokykla. (mk)

GRAZI KAPŲ PUOŠIMO DIENOS TRADICIJA

Jau ištisa eilė metų, kaip Clevelando skautininkės gegužės mėnesio pabaigoje kapų puošimo dieną organizuotai lanko Clevelando Visų Sielų kapines su tikslu aplankyti lietuvių kapus ir juos atžymėti jų tautos šaknų simboliu — tautine vėliavėle. Šiais metais grupė skautininkių, vadovaujama naujai išrinktos skautininkių draugovės pirminkės v. s. Stefanijos Radzevičiūtės, aplankė ir vėliavėlėmis papuošė apie 150 kapų. Laidotuvių namų direktorė ponė Jakubs maloniai sutiko parūpinti mirusiųjų sąrašus, kiekvienais metais papildymą, kurių pagalba galima būtų atpažinti kapus. Teko susidurti su sunkumais, nes sąrašė nurodytieji kapai kai kuriais atvejais neturėjo jokio lietuviško ženklo nei lietuviškos pavardės ant paminklinės lentos.

Siemet kapų lankytojai ypatingai gražiai įvertino skautininkių pastangas, išreikšdami savo padėką tiek jautriu žodžiu, tiek kitokiu būdu. Asmenys, kurių artimieji ilsisi toli nuo tėvynės, palaidoti svetimoje žemėje, buvo skautininkių dėmesio sugraudinti. Ponė V. Stimburiene pastebėjusi, kad lietuviška vėliavėlė puošė jos vyro kapą, su dideliu susijaudinimu dėkojo skautininkėms ir, norėdama konkrečiai išreikšti savo padėką, įteikė draugovei piniginę auką, kad toji tradicija būtų ir toliau tęsiama. Vėliavėlės kapinėse paliekamos visą savaitę.

Tai vienas iš gražiausių darbų, kurie nereikalauja garbės, nei iškilmių, tačiau pabrėžia skautininkių veiklos idealistinį charakterį ir jų gilią meilę savo tautos žmonėms, tiek gyviems, tiek tiems, kurie turėjo mirti ne savo gimtoje žemėje.

s. A. Balašaitienė

• Clevelando skautininkių draugovės sueiga įvyksta ši ketvirtadienį, birželio 14 d., 7:30 val. vak. s. I. Giedrienės namuose.

Clevelando skautininkių draugovė nuoširdžiai dėkoja p. Stimburienei už auką 10 dol.

• LB Clevelando apyl. soc. skyrius dėkoja XY (pavardės prašė neskelbti) už auką 100 dol., kuri skirta išlaidų padengimui lankant senelius ir ligonis Velykų proga. Taip pat dėkoja namų pardavimo įstaigos savininkei Danai Čipkienei už pažadą įnešti į labdaros fondą po 25 dol. nuo kiekvieno jos įstaigoje parduoto namo.

ISIGIJO LIETUVIŲ NAMŲ AKCIJA

Per gegužės mėnesį Naujųjų Lietuvių Namų akciją įsigijo: Arvyd C. Petrus — 1, Uršula Petrus — 1, Andrius Skarnulis — 1, Stasys

ir Dana Čipkus — 4, Pranas ir Šarūnas Stempužiai (tėvas ir sūnus) iškeitė senas į naujas — 2, Pranas Samolis iškeitė senas į naujas — 5, Vincas Sakas po 3 akcijas savo dukrom Daliai ir Angelei — 6, Senos Salės iškeitė į naujas 3 šeimos — 8, Algirdas Matulionis pirkė 10 sumokėjo už 4, Algimantas Dautartas savo žmonai gimimo dienos proga — 10. Lietuvių Studentų Sąjunga turėjo 7, pirkė papildomai per pirm. Daną Gaižutytę — 11. Valdybą sudaro: Dana Gaižutytė, Rita Vyšniauskaitė, Petras Gaižutis, Loreta Nykštėnaitė, Algis Nasvytis ir Remigijus Damašius.

Ačiū visiems.

Direkcija ir Finansų Komisija

• Globe Parcel Service, Inc. Clevelando skyrius dėl atostogų bus iždarytas nuo birželio 30 d. iki liepos 17 dienos.

AUKOS BALFUI

1972-1973 m. Clevelando Balfio vajui, aukas prisuntė, sekantieji asmenys: \$100.00 — dr. Irena ir A. Jasys, J. ir J. Wanicki. \$75.00 — dr. J. S. Kriaučiūnas. \$60.00 — dr. J. Maurukas. \$50.00 — dr. Vyt. Karoblis, dr. J. Mačiulis, dr. J. Skrinska, dr. Vl. Bložė, dr. J. Balčiūnas, J. ir Č. Šatai. \$35.00 — V. ir T. Urbaičiai. \$30.00 — dr. Alf. Martus, dr. J. Sandargas, E. Unger. \$25.00 — dr. V. Gruzdis, E. ir B. Steponiai, dr. J. Stankaitis, J. Stravinskas, dr. H. Brazaitis, A. Mackevičius, R. ir A. Babickai, dr. E. Lenkauskas, J. Krištolaitis, dr. ir R. Degesiai, B. Paulionis, A. A. Garkai. \$20.00 — E. ir J. Janulis, J. ir N. Mockai, L. Banis, A. Bukness, dr. A. ir St. Baltrukėnai, J. Vaičaitis, Alg. Bielskus, J. Mikonis, S. ir G. Matai, P. ir N. Biečiai, B. Matulionis, J. Balbata. \$19.00 — D. ir P. Mikoliūnai. \$18.00 — O. ir V. Jokūbačiai. \$17.00 — Kubiliūnai. \$15.00 — P. Drabišius, A. ir E. Steponavičiai, dr. A. Butkus, O. ir P. Žilinskai, A. Alkaitis, dr. J. A. Sonta, J. ir G. Čyvai, P. Skardis, dr. E. Juodėnas, dr. K. Paulienis, F. ir V. Razgaiciiai, St. Radzevičius, D. ir S. Čipkai. \$14.00 — J. Pivoriūnas. \$13.00 — G. ir D. Iešmantas. \$11.00 — L. ir S. Kežėnai, A. Dovydaitis. \$10.00 — K. Ralys, St. Alšėnas, A. Mikoliūnas, V. ir S. Rutkauskai, kun. B. Ivanauskas, V. Valys, Alf. Karklius, J. ir P. Kliriai, Vl. Dautas, K. Tijūnėlis, Vl. Blinstrubas, J. ir Ed. Ilendai, J. ir V. Steponavičiai, R. ir Eug. Šilgaliai, Ged. Butkus, J. Barniškis, St. Slabokas, O. ir B. Maželiai, J. Kavaliūnaitė, S. ir S. Laniauskai, Ed. Stepas, T. ir V. Degučiai, O. Matusevičienė, J. Piktarna, J. Kaklauskas, V. Gelgotas, A. ir V. Šenbergai, A. ir J. Šiaučūnai, kun. A. Galdikovskis, Fab. Kaminskis, V. Juodis, Monika Ignas, M. ir Pr. Puškoriai, V. ir O. Rociūnai, Step. Butrimas, A. Kunėvičius, St. Macys, R. Zorska, A. ir Pr. Petraičiai, V. Gelaziūnas, J. Citulis, J. ir J. Naujokaičiai, J. Gudėnas, St. Astrauskas, Vyt. Biliūnas, A. Petraus-

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)

J. Jurdūno žodžiais, pasiteisino ta prasme, kad pamažu mokomos skolos ir į bankrotą neina. Už tai didelis ačiū, kad žmonės čia dirba be atlyginimo, Jorkio atlyginimo negauna namų prievaizda Bronius Kasakaitis, buhalterijos tvarkytojas J. Andrašūnas, nors abu dirba tikrai daug. Apmokami tik konkretūs darbai, kaip švaros palaikymas ir pn. Todėl lieka pinigų ne tik skoloms mokėti, bet ir remontams. Pvz., praėjusiais metais namų pagerinimui buvo išleista apie 6,000 dol., gi šiais metais, tvarkant šildymo bei vėsinimo sistemas, apie 5,000 dol. Turint prieš akis namų plėtimą bei moderninimo viziją, labai pagiedama plačiosios visuomenės talka. Beje, Tautinių namų vadybė bei direktoriai iš visuomenės neprašo aukų, kai pvz., kad daro lietuviai jėzuitai, nes čia kitokia sistema. Kiekvienas, įnešęs 100 dol., tampa Tautinių namų bendrovės nariu. Taip pat nariai gali būti ir organizacijos, kurių iki šiol jau yra trys. Visi nariai metiniuose susirinkimuose renka 12 direktorių, kurių išrinkta valdyba ir tvarko namus. Šalia 12 išrinktųjų direktorių visuotiniame susirinkime, penkis dar skiria į Tautinių namų fondą sa-

vo įnašą įnešusios organizacijos: Tautinė sąjunga, Korpi Neo-Lithuania ir Tautinis Akademis sambūris. Inž. J. Jurdūno žodžiais, iš organizacijų tarpo skirti direktoriai akivaizdžiai garantuoja kultūringą veiklą Tautiniuose namuose ir kartu išlaikomas organizacijų bei pavienių narių balansas.

• KAD TAUTINIŲ namų ateities vizija bus šviesi, liudija skaičiai. Pvz. 1971 m. Tautiniai namai turėjo 160 narių, 1972 m. -- 270, 1973 m. -- 304. Šie visi nariai iki šiol Tautinių namų fondui yra sudėję 75,000 dol. sumą. Todėl, baigdamas pokalbį, inž. J. Jurdūnas su džiaugsmu pabrėžė: "Mes įrodėm, kad patalynę su kukliu pradinėm sumom pradėję darbą, patraukėm didesnę kiekį narių ir šiandien esam tokioje padėtyje, kad narių sunešti pinigai save pateisino: turim patalpas, kurios puičiai tarnauja lietuvių visuomeninams bei kultūriniams reikalingams. Šiuo metu mums negresia jokia krizė, o jei naujų narių skaičius su šimtinėmis ar stambesniais įnašais dvigubai padidės ateinančių metų bėgyje, galėsime pradėti realizuoti ir naujus planus -- Tautinius namus plėsti bei didinti. O jie lietuvių visuomenei buvo ir bus visada atvirai!"

kis, A. Styra, St. Pabrinkis, Jul. Smetona, V. Kasakaitis, R. Kašuba, A. ir Ben. Karklius, V. ir A. Bakūnai. \$9.00 — A. Liutkus, A. ir J. Augustinavičiai, A. Lūža, V. Apanius, Vl. Palubinskas. \$8.00 — D. ir D. Staniškiai. \$7.00 — A. Kavaliūnas, Alf. Masilionis. \$6.00 — J. Pauža, J. Virbalis. \$5.00 — A. Baltrukonis, J. Rastenys, Vanda Stimburius, B. ir S. Garlauskai, V. Račkauskas, A. J. Kasiulaitis, St. Lazdinis, A. Šalcauskas, A. Rukšėnas, J. Itomlenskis, Vl. Matulionis, A. Sušinskis, K. Mažonas, V. Vaičiūnienė, Vl. Beperaitis, K. Minca, K. ir O. Žygai, Pet. Kudukis, Alb. Grėbliūnas, J. Juodišius, Br. Snarskis, V. Bartuška, J. Žygas, V. Palūnas, M. Iešmantienė, Vl. Kaunas, A. Gargasas, Vl. Kavaliūnas, V. Januškis, Vl. Bačiulis, A. Gailiūšis, M. Ivanauskienė, R. W. Schiller, J. ir M. Apanavičiai, V. Augulytė, J. Kazlauskas, M. ir K. Marcinkevičiai, Br. ir E. Nainiai, M. Vinclovas, J. Sniečkus, V. Nagevičienė, J. Naujokitis, P. Jocius, A. ir O. Vasiljauskai, V. Benokraitis, J. ir M. Damašiai, A. ir V. Miškiniai, Pet. Tamulionis, A. Tamulionis, Pr. Butkienė, A. Bra-

zaitienė, Wm. Jakubs, F. Eidimtas.

\$4.00 — L. ir B. Kazėnai, Reg. Brazaitienė, J. Kaunas, R. Valodka, J. Jakštas, J. Šlapelis, Vl. Bacevičius, Ed. ir I. Rydeliai, P. ir B. Ežerskiai, Z. Peckus, Step. Nasvytis.

\$3.00 — F. Modestavičienė, A. Šumakeris, R. Tatarūnas, K. ir E. Širvinskai, A. ir I. Kuprevičiai, Nellie Arunski.

\$2.00 — J. Vaičius, J. Krygeris, E. Butrimas, J. Žagaraskas, J. Lozoraitis, A. Vasiljauskas, Jos. Žaruba, A. Andrejauskas.

\$1.00 — M. Trainauskaitė, dr. Machutas, G. Richmond, Br. Bartkus, P. Luitza, V. B. August, R. Gužauskas, Ad. Svet, U. Kunšitis.

Clevelando Balfio skyr. valdybos vardu tariau lietuvišką ačiū!

Ona Jokūbaitienė
Clevelando Balfio Sskr. išdininkė

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

Vilties Draugijos šimtininkui ir

tautinės srovės veikėjui

TADUI MEČKAUSKUI,

ir šeimai, jo tėveliui Lietuvoje mirus,

reiškiame nuoširdžią užuojautą

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

JONUI TITUI

mirus, jo broliams PETRUI ir JONUI

TITAMS su šeimomis širdingą užuo-

jautą reiškiame ir kartu liūdime

Domininka ir Stasys Jurgaičiai
ir
Vincas Kizlaitis

Brangiam draugui

JONUI TITUI

mirus, jo broliams PETRUI su šeima,

KAROLIUI su žmona ir Lietuvoje bro-

liui ir seserims nuoširdžią užuojautą

reiškiu ir kartu liūdžiu

Steponas Dubikaitis

Mielai mūsų birutietei

APOLIONIJAI LEKNICKIENEI,

jos seseriai BRONISLAVAI STULPINIENEI

Lietuvoje mirus, reiškiame gilią užuojautą

Clevelando Birutietės

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Balfo teismas** New York'e birželio 5 d. buvo baigtas, pavadant Chicagos valdybai sušaukti šį rudenį (spalio ar lapkričio mėn.) seimą Clevelande. Iki to laiko Balfo namas Brooklyne nebus parduotas ir jį prižiūrėti pasiliks vienas tarnautojų. Teismas bus Balfo globėju iki seimo.

• **Dirvos novelės konkursui** gautos dvi novelės: Vinkšnupės — "Gaudvytis" ir Perkūno Oželio — "Molinis arklukas".

• **Romualdas Kisieličius**, kurio nuotraukos kartais

puošia Dirvos puslapius, iš New Yorko persikėlė į Somerville, N. J., kur pradėjo dirbti mokslinėje RCA laboratorijoje kaip fotografas. Šalia savo darbo, jis tvarko savo eilėraščius ir šį rudenį ruošiasi išleisti naują rinkinį.

• **M. Galdikienei**, dailininko Adomo Galdiko našlei, iš New Yorko išsikėlė gyventi į Putnamą, Kultūros židinyje birželio 17 d., 4:30 val. po pietų rengiamos išleistuvės. M. Galdikiene yra Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų S-gos garbės pirmininkė.

PADĖKA

Begalinio skausmo valandoje, tragiškai žuvus mūsų brangiam ir vieninteliui sūnui JURGIUI KUDOKUI, patyrėme daug nuoširdžios globos ir užuojautos iš draugų, pažįstamų, kaimynų ir bendrai lietuvių.

Negalėdami asmeniškai kiekvienam išreikšti mūsų gilią padėką, neišreiškiamos kančios amžinai sužeista mūsų širdis, lieka dėkinga visiems mieliems artimiesiems ir toliausiai gyvenantiems draugams ir giminėms, už taip gausiai dalyvavusiems laidotuviuose, už maldas, gėles, užuojautas laiškais, skambinimus telefonu ir užuojautas spaudoje.

Ypatingai dėkojame grb. kun. prelatui J. Kučingui už pamaldas ir gražų pamokslą mauzoliejuje. Kunigui Olšauskui už raminančią rožančiaus maldą koplyčioje.

Nuoširdus ačiū kompozitoriui Broniui Budriūnui ir solistei Stasei Pautienienei, už nepaprastai įspūdingą ir jautrų giedojimą pamaldos metu. Taip pat nuoširdžiai dėkojame architektui E. Arbui už pasakytą jautrią kalbą atsisveikinant prie Jurgučio kapo.

Amžinai liekam dėkingi.

Sofia ir Arch. Dr. Stasys Kudokai

Mūsų skyriaus nariui

TADUI MEČKAUSKUI

ir šeimai, jo tėveliui Lietuvoje mirus,

gilią užuojautą reikia

ALT S-gos East Chicagos
Skyriaus valdyba ir nariai

Brangiam tėveliui š. m. gegužės 24

d. Lietuvoje mirus, mielą kolgą

TADĄ MEČKAUSKĄ

su šeima, nuoširdžiai užjaučiame ir

kartu liūdime

Elena, Kazimieras ir Kęstutis
P o c i a i

• **Vytautas ir Stela Abraičiai**, iš New Jersey, savitei atostogų š. m. birželio 9 d. išskrido į Floridą.

• **Maironio** lituanistinė mokykla New Yorke šiemet išleido 19-tąją laidą. Mokyklą baigė: Linas Alinskas, Birutė Bivainytė, Raminta Blažaitytė, Rasa Bobelytė, Vaidotas Bobelis, Daina Jurkutė, Vilija Katinaitytė, Vytautas Kulpa, Loreta Orentaitė, Raimundas Šližys, Tauras Šulaitis, Paulius Švitra, Daiva Vebeliūnaitė ir Dalia Treinytė.

Abiturientų išleistuvės įvyko birželio 3 d. Kultūros židinyje. Mokyklai vadovauja Dana Bobelienė.

• **Muz. Zenonas Nomeika**, gyv. Rochestery, jau kuris laikas sunkiai serga ir yra gydomas Strong Memorial ligoninėje dr. Vl. Lelio priežiūroje.

• **Amerikos ir Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos** suvažiavime gegužės 26-27 Chicagoy, išrinkta nauja valdyba: pirm. dr. G. Balukas, vicepirm. dr. V. Šaulys, sekr. ir išd. — dr. M. Vyngantas. Garbės teismas liko tas pats: dr. B. Matulionis, dr. H. Brazaitis ir dr. V. Avizonis. Revizijos komisija palikta ta pati: dr. L. Giedrikienė, dr. B. Radzivanas ir dr. V. Tumasonis.

• **Dr. K. Pemkus** išrinktas naujoju Medicinos žurnalo redaktorium. Prieš dvejus metus buvo išrinktas redaktorium dr. Henrikas Armanas iš Baltimorės. Prieš tai žurnalą, tada vadintą Biuleteniu, 10 metų redagavo dr. M. Budrienė Chicagoy.

SVARBUS PRANEŠIMAS DAINAVOJE STOVYKLAUJANTIEMS

Liečia moksleivius ateitininkus, stovyklaujančius birželio 17 — liepos 1 dienomis.

Kaip žinome, Dainavoje moksleivių ateitininkų stovykla įvyksta tuo pačiu laiku, kai Brežnevas lankysis Amerikoje. Yra numatyta, kad jis atvyks ir į Detroitą, nors jo čia apsilankymo data tuo tarpu nežinoma. Detroito lietuviai nori šį tironą "šiltai" sutikti demonstracijomis. Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba mielai sutiko savo stovyklautojus leisti važiuoti iš Dainavos į Detroitą demonstruoti. Transportacija bus parūpinta Detroito lietuvių ir stovyklautojams nieko nekainuos. Globėjai, nuvažiavę kartu su stovyklautojais, juos prižiūrės. Tačiau, demonstracijų rengėjai ir M.A.S. C.V. neturi teisės stovyklautojų vežti be tėvų leidimo. Todėl, stovyklautojų tėvai, kurie sutinka, kad jų vaikai demonstracijose dalyvautų, yra prašomi sutikimą duoti raštu. Iš tėvų atsivežtą raštelį kiekvienas stovyklautojas įteiks C. V. atvažiavęs į Dainavą. Raštiško tėvų sutikimo neturintieji demonstracijose negales dalyvauti.

M.A.S. įgaliotas
Viktoras Nakas

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN STATUS
BENCH HANDS
(MACHINE BUILDERS)
HORIZONTAL BORING MILL
OPERATORS
AFTERNOON SHIFT
Steady job, top wages, full benefit.
JERED INDUSTRIES
1300 S. COOLIDGE
(Near 15 Mile Rd.)
BIRMINGHAM, MICH.
313-647-1200
An Equal Opportunity Employer (38-46)

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Tautinių Namų salėje vieno parengimo metu susitiko (iš kairės): Kazys Kasakaitis, Bronius Kasakaitis, Giedraitienė, inž. J. Jurkūnas, dr. Giedraitis, dr. V. Dargis ir St. Virpša.

V. Noreikos nuotrauka

• **TAUTINIUOSE NAMUOSE**, Chicagoy, kurie, šalia Jaunimo centro, yra lietuvių susibūrimo vieta, atsispindinti ne tik visuomeninė, bet ir kultūrinė veikla, vieną vakarą susitikome su tų namų valdybos pirmininku inž. Jonu Jurkūnu. Man, kaip gal ir ne vienam iš skaitytojų, buvo įdomu

Inž. J. Jurkūnas kalbasi su rašyt. B. Pūkelevičiute jos pagerbimo popietėje.

A. Plaušinaičio nuotrauka

mu iš pirmųjų šaltinių sužino, kad tų namų atsiradimo istoriją, tuos etapus, kuriuos turėjo pereiti Tautinių namų įsigijimo iniciatoriai ir ar dabar ta jauiki sava pastogė patenkina iniciatorių norus bei jų svajotą viziją prieš šių namų įsigijimą.

• **KAI MES** susitikome su inž. J. Jurkūnu pokalbiui, didžiojoje Tautinių namų salėje vyko Amerikos Lietuvių Dailininkų S-gos narių grupinė paroda su ryškiai išsiskiriančiais dailininkų M. Šileikio, A. Petrionio, M. Stankūnienės, A. Labokienės bei kitų darbais, o svetainės patalpose matėsi būrys studentų, tarp savęs besikalbančių lietuviškai. Inž. J. Jurkūnas pasakojo, kad jau seniai buvo galvota apie savąją pastogę, kur lietuviai galėtų rinktis socialiniam bendravimui, nes Jaunimo centras tarnauja beveik išimtinai mokykloms ir kultūriniais reikalais. Nebuvo savos lietuviškos salės vestuvėms, šeimų šventėms. Todėl galvota, kad įsigijus savas patalpas su gera sale, lietuviai ne tik turėtų kur rinktis, bet ateityje gal liktų ir gražių aukų lietuviškam judėjimui. Inž. J. Jurkūnas čia pabrėžė, kad išmokėjus skolas už dabartinius Tautinių namus ir čia liks vienas kitas grašis liet. reikalams.

• **IŠSIKALBEJUS** su būriu draugų, pasakojo inž. J. Jurkūnas, 1967, III, 11 B. Pakšto salėje sušauktas iniciatorių pasitarimas savų namų įsigijimo reikalu. Jis buvo sėkmingas, nes šia me pasitarime pasižadėjimais buvo sudėta 20,000 dol. suma. Tai buvusi graži pradžia. Pini-gai ir toliau pamažu augo ir po

trijų metų nutarta įsigyti savo laikiną būstinę, būtent, išsinuomoti patalpas Rockwell ir 71 gatvių sankryžoje. Prieš tai dar nusipirktas trijų akryų sklypas pietvakarinėje dalyje už miesto. Galvota, kad gal pasiseks surinkti didesnę sumą pinigų ir tame sklype pasistatyti naujus namus. Tam buvo padarytas vizorinis planas, kurį paruošė arch. E. Masiulis. To projekto ekskuryzas buvo viešai eksponuojamas, vis galvojant apie naują statybą. Bet pinigai plaukė pamažu, 1971 m. pavasarį surastos dabartinės patalpos. Kadangi jų lokacija bent šiuo metu gera, patalpomis susidomėta ir sušauktas direktorių susirinkimas. Direktoriai nutarė, kad namas, jį deramai atremontavus, bus tinkamas bent daliai užsibrėžtų tikslų įvykdyti, ir todėl nutarė jį pirkti. Namą nupirkta 1971 m. birželio mėn. per vasarą pagrindinai atremontuotas ir lietuvių visuomenei atidarytas 1971 m. spalio 16 d.

• **TAUPANT** pinigus, remontas vyko talkos būdu, nors verčiant pagrindines sienas ir kitką, reikėjo samdyti ir kontraktorius. Savo talka prie remonto darbų daug prisidėjo P. Ušvaltas, V. Juškus, St. Jurkūnas, Vyta. Peseckas ir kiti, neskaitant

Dail. Ada Korsakaitė-Sutkuvienė kalba jos pagerbimo popietėje Tautiniuose namuose.

A. Plaušinaičio nuotrauka

T. Blinstrubas su G. Modestiene, Z. Visockiene ir V. Jurkūnėne vieno parengimo metu Tautiniuose namuose.

A. Plaušinaičio nuotrauka

paties inž. J. Jurkūno, kurs savo pavarde nutylėjo. Remonto komisią sudarė inž. J. Jurkūnas, V. Juškus, V. Peseckas ir C. Modestas. Į namų pirkimo bei remonto darbus reikėjo įdėti viso 125,000 dol. Žinoma, savų pinigų tiek nebuvo ir teko bristi į skolą. "Namais esam patenkinti, jie funkcijas atlieka, nors mūsų norai yra didesni. Būtų labai gera turėti atskiras patalpas sportui, susirinkimams", pasakojo inž. J. Jurkūnas, kartu ir pasidžiaugdamas, kad prieš Tautinių šokių šventę čia repetavo dvi taut. šokių šokėjų grupės, kad ir dabar nuolatos repetuoja neolituanių šokėjai, vadovaujami mokyto N. Pupienės, taip pat neolituanių orkestras ir kiti, kad čia renkasi bridžo lošėjai ir taip pat įvairių organizacijų nariai susirinkimams ir t.t. O kiek dar vestuvių, visokių pobūvių. Žodžiu, lietuviškas gyvenimas Tautiniuose namuose verda ir praėjusią vasarą net atostogų mėnesiais namai nebuvo uždaryti.

• **SOCIALINIS** gyvenimas turi būti sujungtas su kultūrinėmis apraiškomis. Todėl Tautinių namų vadovybė, dar tebesinaudojant senosiomis, nuomotomis patalpomis, pradėjo rengti kultūrines sekmdieninių popietes, skirtas lietuvių materialiai. Tų popietėjų metu jau buvo pagerbtos: dail. Marčiulionienė, rašyt. N. Jankutė-Užubalienė, akt. Z. Visockienė, jaunos poetės Ž. Biliaiškytė ir E. Juodvalytė, dr. Raulinaitienė. Persikėlus į naujus namus, tradicija tęsiama. Čia popietėjų organizavime padeda Lietuvių Moterų Federacijos Chicagos klubas ir paskutiniaisiais metais buvo pagerbtos šios veiklios mūsų tautinės bendruomenės narės: Liet. gen. konsulė J. Daužvardienė, rašyt. B. Pūkelevičiutė, dail. A. Korsakaitė-Sutkuvienė, dr. V. Sruogienė ir muz. Al. Stephens. Senojoje vietoje į tokias popietes susirinkdavo apie 60-80 svečių, o dabar tautiniuose namuose -- 100-140. Ateinantį rudenį planuojama pradėti naują ciklą, daugiau įtraukiant ir vyrus.

• **FINANSINIAI** reikalai, inž. (Nukelta į 7 psl.)